

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 2
2016.**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

1. Немањина бр. 22-26,
телефон: 3616-296, 363-1620, 363-1104, 3613-734/лок. 1620 и 1104

или електронски: **biblioteka@uzzpro.gov.rs**

Уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(**smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs**)

Сарадници: Јелена Васиљевић, оператер за системе базе података
Дејан Станојловић, оператер за системе базе података
Радмила Тубин-Михајловић, оператер припреме података
Гордана Михајловић, оператер припреме података
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Смиљана Павков, документалиста

Компјутерска обрада: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења и
Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

ШТАМПА:

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ
РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22-26

САДРЖАЈ

- 1.** Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда
- 2.** Списак претплата на дневне листове, службена гласила и часописе
- 3.** Преглед садржаја нових бројева часописа
- 4.** Преглед старих публикација
- 5.** Преглед нових књига
- 6.** Листа најчитанијих књига

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Исланд, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Ослу, Милана Симурдића, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Исланд, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Ослу, Сузане Бошковић Продановић, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Фици, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Канбери, Мирољуба Петровића, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Укази о додели одликовања, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Закон о међународним мерама ограничавања, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Закон о отклањању последица одузимања имовине жтрвама холокауста које немају живих законских наследника, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Закон о изменама и допунама Закона о прекршајима, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Закон о изменама Закона о уређењу судова, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Уредба о Шифарнику радних места, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Уредба о интерном конкурсима, Службени гласник Републике Србије бр. 17/2016

Уредба о оцењивању професионалних војних лица, Службени гласник Републике Србије бр. 17/2016

Одлука председника Владе којом се овлашћује др Душан Вујовић, министар финансија, да врши овлашћења министра одбране од 30. јануара 2016. године, до избора новог министра одбране, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Одлука о разрешењу министра одбране, Братислава Гашића, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Одлука о измени Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Одлука о измени Одлуке о броју судија у судовима, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2016

Одлука о престанку функције тужиоца у тужилаштву посебне надлежности, Владимиру Вукчевићу, тужиоцу за ратне злочине, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о просторно-техничким условима за безбедно смештање и чување оружја и муниције, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о онеспособљавању оружја, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о измени Правилника о обрасцима пасоша, дипломатског пасоша и службеног пасоша, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о изгледу Упитника о идентификационим подацима (који се користи у поступку вршења безбедносне провере), Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о начину вођења и обрасцима евиденција о оружју и муницији које воде надлежни органи, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о накнади за оверу потписа бирача који подржи изборну листу за избор народних посланика, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о накнади за оверу потписа бирача који подржи изборну листу за избор одборника, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о обуци у руковању ватреним оружјем, условима за бављење поправљањем и преправљањем оружја и прометом оружја и муниције, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Правилник о додели средстава прикупљених по основу одлагања кривичног гоњења, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о попуњавању извршилачких радних места и положаја у Административној канцеларији Високог савета судства, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Правилник о поступку издавања, изгледу и садржини образаца и исправа о оружју предвиђених Законом о оружју и муницији, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о начину вршења надзора над извршењем ванзаводских санкција и мера, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о саставу, начину рада и одлучивању комисије Министарства правде која одлучује о жалбама против одлука дисциплинске комисије Јавнобележничке коморе, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Решење о изменама и допунама Решења о утврђивању листе означених лица, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Решење о престанку дужности вршиоца дужности заменика директора Управе за заједничке послове републичких органа, Александра Тодоровића, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Решење о постављењу вршиоца дужности заменика директора Управе за заједничке послове републичких органа, Милице Лукешевић, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Решења о пријему у држављанство Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Решење о изменама и допунама Решења о утврђивању листе означених лица, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Стратегија регулаторне реформе и унапређења система управљања јавним политикама за период 2016–2020. године, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Либан о укидању виза за носиоце дипломатских, специјалних и службених пасоша, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и организације НАТО за подршку и набавку (NSPO) о сарадњи у области логистичке подршке, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 3/2016

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије коју представља Министарство одбране и Владе Републике Мјанмарске Уније коју представља Министарство одбране о сарадњи у области одбране, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 3/2016

Обавештење о датуму ступања на снагу Међународне конвенције против регрутовања, коришћења, финансирања и обуке плаћеника, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Обавештење о датуму ступања на снагу Споразума између Владе Републике Србије и Владе Грузије о укидању виза за носиоце дипломатских и службених пасоша, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска уредба о максималном броју запослених у систему Аутономне Покрајине Војводине за 2015. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 4/2016

Одлука о измени Одлуке о образовању Радне групе за припрему образложеног предлога акта о максималном броју запослених на неодређено време у систему Аутономне Покрајине Војводине и припрему предлога акта о максималном броју запослених за сваки организациони облик у систему Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Закон о изменама и допунама Закона о заштити природе, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Закон о изменама и допунама Закона о управљању отпадом, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Закон о изменама и допунама Закона о сточарству, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Закон о јавним предузећима, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Закон о метрологији, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Закон о изменама и допунама Закона о контроли предмета од драгоцених материјала, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Закон о стицању права својине на земљишту, објектима и водовима Привредног друштва за производњу и прераду челика Железара Смедерево д.о.о. Смедерево, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Закон о изменама и допунама Закона о јавно-приватном партнерству и концесијама, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Уредба о безбедном укрцавању и искрцавању поморских бродова за превоз расутог терета, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Уредба о висини накнада за воде за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Уредба о утврђивању Програма подршке развоју пословне инфраструктуре за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Уредба о утврђивању Програма подршке унапређења локалне и регионалне инфраструктуре – Градимо заједно – ЕИБ 8, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Уредба о начину и року плаћања накнаде за примењена геолошка истраживања минералних и других геолошких ресурса и накнаде за задржавање истражног простора, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Уредба о издавању доплатне поштанске марке „КРОВ 2016”, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Уредба о накнади за подстицај повлашћених произвођача електричне енергије, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Уредба о висини посебне накнаде за подстицај повлашћених произвођача електричне енергије у 2016. години, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Уредба о изменама и допунама Уредбе о поступку контроле извршења уговорних обавеза купца из уговора о продаји капитала или имовине, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима, поступку и начину продаје капитала и имовине методом јавног прикупљања понуда са јавним надметањем, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Уредба о допуни Уредбе о највишој допуштеној старости бродова за упис у један од уписника бродова, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Уредба о утврђивању Програма финансирања активности и мера унапређења ефикасног коришћења енергије у 2016. години, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Уредба о начину плаћања накнаде и условима одлагања плаћања дуга по основу накнаде за коришћење минералних сировина и геотермалних ресурса, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Уредба о распореду и коришћењу средстава за субвенционисање заштићених природних добара од националног интереса у 2016. години, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Уредба о распореду и коришћењу кредитних средстава за финансирање привредних субјеката у области информационо-комуникационе технологије, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Уредба о изменама и допунама Уредбе о стратешком партнерству, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Одлука о оснивању Друштва с ограниченом одговорношћу „Аеродроми Србије”, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Одлука Уставног суда којом се утврђује да одредбе чл. 312. и 313. Закона о безбедности саобраћаја на путевима (Службени гласник РС, број 41/2009), нису у сагласности с Уставом, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Одлука о износима просечних пондерисаних малопродајних цена и минималних акциза за дуванске прерађевине, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Одлука о изменама Одлуке о каматним стопама које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2016

Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Одлука о измени Одлуке о образовању Радне групе за управљање процесом стратешког развоја АД Аеродром „Никола Тесла” Београд, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Одлука о распореду и коришћењу средстава за реализацију пројеката Националног инвестиционог плана утврђених Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Одлука о изменама и допунама Одлуке о образовању Радне групе за израду Стратегије за решавање проблематичних кредита, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Одлука о висини трошкова за издавање лиценци за обављање енергетских делатности, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Одлука о изменама и допунама Одлуке о седишту Управе царина, оснивању, почетку и престанку рада царинарница, царинских испостава, одсека и реферата, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Одлука о престанку важења Одлуке о накнади за путеве за страна возила која користе путеве у Савезној Републици Југославији, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Одлука о висини накнаде за употребу државног пута за возила регистрована у иностранству, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Одлука о допуни Одлуке о условима и начину рада девизног тржишта, Службени гласник Републике Србије бр. 17/2016

Правилник о садржини, обрасцима, начину и условима за издавање и вођење докумената које домаћи брод предаје при доласку и одласку из лука обалних држава, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Правилник о начину и садржају извештавања о планираним и извршеним расходима за плате у буџетима јединица локалне власти у 2016. години, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о накнади трошкова у судским поступцима, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о дозиметрима, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о изменама Правилника о условима, начину и обрасцу захтева за остваривање права на регрес за ђубриво, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о изменама Правилника о начину остваривања права на основне подстицаје у биљној производњи и обрасцу захтева за остваривање тих подстицаја, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о измени Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за тов јунади, тов свиња, тов јагњади и тов јаради, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о условима, програму и начину полагања стручног испита за обављање послова у објектима за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Правилник о допунама Правилника о облику и садржини пријаве за евидентирање обвезника ПДВ, поступку евидентирања и брисања из евиденције и о облику и садржини пореске пријаве ПДВ, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2016

Правилник о измени Правилника о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2016

Правилник о измени Правилника о додели пореског идентификационог броја правним лицима, предузетницима и другим субјектима за чију је регистрацију надлежна Агенција за привредне регистре, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2016

Правилник о изменама Правилника о ценама здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 11/2016

Правилник о каматним стопама за које се сматра да су у складу са принципом „ван дохвата руке” за 2015. и 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о сагласности за складиштење и снабдевање нафтом, дериватима нафте и биогоривима за сопствене потребе, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о условима за издавање посебног одобрења за транспорт одређеног опасног терета, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о поморским књижицама и дозволама за укрцавање, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о садржини и начину поступања са документацијом за процену средстава за заштиту биља и методама за испитивање средстава за заштиту биља, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о престанку важења Правилника о условима, начину и обрасцу захтева за остваривање права на регрес за гориво, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о поступку регистрације и садржини регистра уговора о раду помораца, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Правилник о обрасцу дозволе за каботажу, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Правилник о пореској пријави о обрачунатим доприносима за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о начину и поступку утврђивања дивиденде коју остварују чланови привредног друштва у ликвидацији, односно стечају, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изменама Правилника о пореској пријави за порез по одбитку, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит по одбитку на приходе и накнаде које остварују нерезидентна и резидентна правна лица, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит по решењу на приходе које по основу капиталних добитака и по основу закупа и подзакупа непокретности и покретних ствари остварује нерезидентно правно лице, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изменама Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за квалитетна приплодна грла, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о измени Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству по кошници пчела, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о измени Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о садржини захтева за одобрење објављивања проспекта и документацији која се доставља уз захтев за одобрење проспекта, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о форми, минималном садржају информација које треба укључити у проспект и основни проспект и оглашавању у вези са проспектом, Службени гласник Републике Србије бр. 14/2016

Правилник о изгледу судских таксених марака, поступку израде, дистрибуцији и располагању судским таксеним маркама, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од

стране физичког лица као пореског обвезника, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије и критеријума о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о садржини и начину вођења Регистра привредних комора и Регистра представништава страних привредних комора, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о изменама Правилника о коришћењу подстицаја у органској сточарској производњи по кошници пчела, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о финансирању и суфинансирању програма и пројеката од јавног интереса у областима омладинског сектора, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о пружању услуга контроле летења и услуга узбуњивања, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Правилник о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о Регистру хемикалија, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о начину обележавања рибарског подручја, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о начину, алатима и средствима којима се обавља привредни риболов, као и о начину, алатима, опреми и средствима којима се обавља рекреативни риболов, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о измени Правилника о претходно упакованим производима, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању у Министарству финансија – Пореска управа, Службени гласник Републике Србије бр. 17/2016

Правилник о условима, начину и обезбеђењу плаћања накнаде за претварање права коришћења у право својине на грађевинском земљишту у јавној својини Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 17/2016

Исправка Правилника о изменама и допунама Правилника о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит по одбитку на приходе и накнаде које остварују нерезидентна и резидентна правна лица, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Наредба о утврђивању Оперативног плана за одбрану од поплава за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Наредба о престанку важења Наредбе о обавезном атестирању плоча иверица за општу употребу и грађевинарство, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Списак српских стандарда из области вага са неаутоматским функционисањем, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Програм Фонда за развој Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Јавнобележничка тарифа јавног бележника као повереника суда у поступку за расправљање заоставштине, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Измене и допуне Јавнобележничке тарифе, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Споразум између Владе Републике Србије и Владе Државе Кувајт о донацији Државе Кувајт Републици Србији за обнову од разарајућих поплава које су погодиле Републику Србију маја 2014. године, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Меморандум о разумевању о економској сарадњи између Владе Републике Србије и Комисије Афричке уније, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Протокол о обезбеђивању фитосанитарних захтева између Министарства пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије и Федералне службе за ветеринарски и фитосанитарни надзор Руске Федерације код узајамних испорука производа са високим фитосанитарним ризиком, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Уговор између Владе Републике Србије и Владе Савезне Републике Немачке о финансијској сарадњи за пројекат „Подстицање инвестиција у енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије преко банкарског сектора (еко-кредити)”, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Уговор између Владе Републике Србије и Владе Републике Немачке о заједничкој подршци пројектима „Реформа стручног образовања” и „Управљање земљиштем”, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Обавештење о датуму ступања на снагу Меморандума о разумевању о економској сарадњи између Владе Републике Србије и Комисије Афричке уније, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Обавештење о датуму ступања на снагу Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Финске о сукцесији и консолидацији билатералних уговора, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Обавештење о датуму ступања на снагу Споразума између Владе Републике Србије и Владе Краљевине Мароко о сарадњи у области ветерине, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 3/2016

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о поступку избора, критеријумима за избор и реализацији пројеката које финансира Управа за капитална улагања Аутономне Покрајине Војводине у 2016. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 6/2016

Одлука о утврђивању пројеката које ће Управа за капитална улагања Аутономне Покрајине Војводине наставити да финансира у 2016. години, а

чија је реализација започета, односно настављена у 2015. години из средстава Управе за капитална улагања Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 6/2016

Правилник о начину обављања саветодавних послова у пољопривреди на територији Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 4/2016

Службени лист Града Београда

Правилник о типу, величини, изгледу и другим карактеристикама тезги које се постављају на подручју градске општине Врачар, Савски венац и Стари град, Службени лист Града Београда бр. 89/2015

Правилник о типу, величини, изгледу и другим карактеристикама киоска који се постављају на подручју градске општине Врачар, Савски венац и Стари град, Службени лист Града Београда бр. 89/2015

Упутство Дирекцији за путеве о начину вршења зимске службе на улицама и општинским путевима на територији Града Београда, Службени лист Града Београда бр. 92/2015

Решење о износу једнократног новчаног давања за запослене породиље и новчаног давања за незапослене породиље за 2016. годину, Службени лист Града Београда бр. 89/2015

Решење о утврђивању економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама чији је оснивач Град Београд за 2016. годину, Службени лист Града Београда бр. 93/2015

Решење о измени Решења о утврђивању износа просечне цене квадратног метра одговарајућих непокретности по зонама на територији града Београда за утврђивање пореза на имовину за 2015. годину, Службени лист Града Београда бр. 2/2016

Решење о изменама и допунама Решења о општим паркиралиштима, Службени лист Града Београда бр. 2/2016

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Закон о допунама Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Закон о јавном здрављу, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Закон о заштити становништва од заразних болести, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Уредба о изменама Уредбе о критеријумима за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт, Службени гласник Републике Србије бр. 8/2016

Уредба о Националном програму превенције, лечења и контроле астме и хроничне опструктивне болести плућа у Републици Србији до 2020. године, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Одлука о измени и допуни Одлуке о утврђивању Програма за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2015. и 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Правилник о изменама и допунама Правилника о поступку издавања пријаве рођења детета и обрасцу пријаве рођења детета у здравственој установи, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о измени Правилника о поступку издавања пријаве рођења детета и обрасцу пријаве рођења детета у здравственој установи, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Смернице добре праксе у дистрибуцији хуманих лекова, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Обавештење о датуму ступања на снагу Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји

родитељске одговорности и мера за заштиту деце, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2016

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о поступку и критеријумима за доделу средстава за суфинансирање погона за примену нових технологија са елементима иновационе делатности и подстицајима запошљавања у Аутономној Покрајини Војводини у 2016. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Одлука о поступку и критеријумима за доделу средстава удружењима грађана за област социјалне заштите и заштите лица са инвалидитетом, борачко-инвалидске заштите, друштвене бриге о деци и популаризацији пронаталне политике у 2016. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Одлука о поступку и критеријумима за доделу средстава Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију за реализацију Програма унапређења социјалне заштите у Аутономној Покрајини Војводини у 2016. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Одлука о утврђивању Програма општег стручног усавршавања запослених у покрајинским органима за 2016. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 6/2016

Решење о номиналном износу новчане помоћи породици у којој се роди треће дете за 2016. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2016

Решење о номиналном износу суфинансирања трошкова за биомедицински потпомогнуто оплођење за друго, треће и свако наредно дете за 2016. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2016

Колективни уговор о измени и допуни Колективног уговора за органе Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Службени лист Града Београда

Правилник о изменама и допунама Правилника о одређивању особа које могу остварити право на бесплатно коришћење обележених паркинг места на јавним општим паркиралиштима, Службени лист Града Београда бр. 2/2016

Решење о измени Решења о образовању комисија за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене и социјалне подршке детету и ученику, Службени лист Града Београда бр. 3/2016

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Закон о спорту, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Закон о изменама и допунама Закона о култури, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Закон о изменама и допунама Закона о обавезном примерку публикација, Службени гласник Републике Србије бр. 13/2016

Уредба о изменама и допунама Уредбе о посебном начину признавања високошколских исправа и вредновања студијских програма универзитета са територије Аутономне Покрајине Косово и Метохија који обављају делатност у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, Службени гласник Републике Србије бр. 16/2016

Одлука о утврђивању Годишњег плана образовања одраслих у Републици Србији за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Одлука о утврђивању просторно културно-историјске целине Комплекса Војно-техничког завода у Крагујевцу за непокретно културно добро од изузетног значаја, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Одлука о утврђивању граница заштићене околине и мера заштите просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца”, непокретног културног добра од изузетног значаја, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Правилник о начину, мерилима и критеријумима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 10/2016

Правилник о мерилима и поступку за упис ученика – припадника ромске националне мањине у средњу школу под повољнијим условима ради постизања пуне равноправности, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Аутентично тумачење одредби члана 142. Закона о јавном информисању и медијима (Службени гласник РС, број 83/2014 и 58/2015), Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о спровођењу поступка за доделу средстава из буџета Аутономне Покрајине Војводине по конкурсима у области културе, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2016

Правилник о условима и начину доделе буџетских средстава за финансирање потреба и интереса младих на територији Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за суфинансирање набавке машина и опреме у установама високог образовања чији је оснивач Аутономна Покрајина Војводина, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за доделу средстава за даровите студенте установама високог образовања чији је оснивач Аутономна Покрајина Војводина, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за суфинансирање образовних програма/пројеката установа високог образовања чији је оснивач Аутономна Покрајина Војводина, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о суфинансирању погона за примену нових технологија у Аутономној Покрајини Војводини, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за суфинансирање програма/пројеката у области науке и технолошког развоја невладиних организација у Аутономној Покрајини Војводини, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за суфинансирање припреме предлога активности међународне сарадње (које суфинансира Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој), Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за финансирање краткорочних пројеката од посебног интереса за одрживи развој у Аутономној Покрајини Војводини (које финансира или суфинансира Покрајински секретаријат за науку и

технолошки развој), Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за финансирање/суфинансирање пројеката од значаја за науку и технолошки развој Аутономне Покрајине Војводине за пројектни циклус 2016–2019. године, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за суфинансирање организовања научно-стручних скупова, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о критеријумима за суфинансирање учешћа на научним скуповима и боравку у иностранству научно-истраживачких радника и студената који су показали посебне резултате, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 2/2016

Правилник о начину, критеријумима и мерилима за избор програма и пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2016

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Коефицијент за израчунавање висине месечне закупнине за коришћење станова, Службени гласник Републике Србије бр. 9/2016

Индекси потрошачких цена за јануар 2016. године, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Подаци о просечним зарадама о просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом исплаћеним у јануару 2016. године, Службени гласник Републике Србије бр. 15/2016

Усклађени динарски износи накнада из јединствене тарифе по којој се наплаћују накнаде за услуге које врши Управа за трезор, Службени гласник Републике Србије бр. 12/2016

Службени лист Града Београда

Показатељ смањења потрошачких цена у децембру 2015. године, Службени лист Града Београда бр. 2/2016

2

**СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА ДНЕВНЕ ЛИСТОВЕ,
СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ
БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2016. ГОДИНИ**

ДНЕВНИ ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ

1.	АЛО
2.	БЛИЦ
3.	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ
4.	ВРЕМЕ
5.	ДАНАС
6.	ИНФОРМЕР
7.	КУРИР
8.	НЕДЕЉНИК
9.	NEWSWEEK
10.	НИН
11.	ПЕЧАТ
12.	ПОЛИТИКА

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	ГЕРОНТОЛОГИЈА: часопис Геронтолошког друштва Србије
2.	КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ: лист за књижевност и друштвена питања
3.	НАЦИОНАЛНА РЕВИЈА СРБИЈА
4.	РС PRESS
5.	ПРАВНА ПРАКСА: часопис за примену прописа

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА
2.	БИЛТЕН ДРЖАВНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА
3.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ
4.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
5.	МЕСЕЧНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД
6.	САОПШТЕЊА РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

3

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА НОВИХ БРОЈЕВА ЧАСОПИСА

ИЗ САДРЖАЈА

- ▶ ДУХОВНОСТ И ТРЕЋЕ ДОБА У СРБИЈИ
- ▶ ЗА ДОСТОЈАНСТВО СТАРИЈИХ – ИЗМЕЂУ ЗАКОНА И МОРАЛА
- ▶ КВАЛИТЕТНО СТАРЕЊЕ – ДВЕ ЖИВОТНЕ ПРИЧЕ
- ▶ ШТА НАМ ДЕМОГРАФИЈА ГОВОРИ О СТАРИЈЕМ СТАНОВНИШТВУ
- ▶ СТАРО СТАНОВНИШТВО СРБИЈЕ ПРЕМА ИСПОВЕСТИ – ДЕМОГРАФСКИ АСПЕКТИ
- ▶ ЗНАЧАЈ ПАРТНЕРСТВА ИЗМЕЂУ ЦИВИЛНОГ И ЈАВНОГ СЕКТОРА У ОБЛАСТИ БРИГЕ О СТАРИЈИМ

1 | 2015

Gerontology

САДРЖАЈ

I ДУХОВНОСТ И ТРЕЋЕ ДОБА У СРБИЈИ

Милош Немањић, Драгољуб Б. Ђорђевић
УВОД: ЧЕМУ ДУХОВНОСТ | 5

Снежана Миленковић
О ВРЕДНОСТИМА - У ПОТРАЗИ ЗА СМИСЛОМ | 8

Иван Маркешић
ИМА ЛИ У НАШИМ 'STARIM CRKVAMA' NOVE DUHOVNOSTI – DA SE
POKRENU PROCESI POMIRENJA? | 27

Драгомир Јанковић, Драгица Тадић
СТАРАЊЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ О ЛИЦИМА У ТРЕЋЕМ ДОБУ:
ПРИМЕРИ БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКЕ И АТИНСКЕ АРХИЕПИСКОПИЈЕ | 41

Миодраг Маринковић, Весна Гринвалд Зарић
БРИГА О СТАРИМА У САВЕЗУ ЈЕВРЕЈСКИХ ОПШТИНА СРБИЈЕ | 58

Драгана Радисављевић-Ђипаризовић
РЕЛИГИОЗНОСТ СТАРИЈИХ У СРБИЈИ:
СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА ПРАВОСЛАВНИХ ХОДОЧАСНИКА | 66

Зоран Крстић
ЕУТАНАЗИЈА КАО ДРУШТВЕНО, БИОЕТИЧКО И ХРИШЋАНСКО ПИТАЊЕ | 83

Славица Голубовић
"ТРЕЋЕ ДОБА" И СИСТЕМ ВРЕДНОСТИ -
ЕФЕКТИ НА МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ СТАРИЈИХ | 91

Гордана Војковић, Љубица Рајковић
СТАРО СТАНОВНИШТВО СРБИЈЕ ПРЕМА ВЕРОИСПОВЕСТИ –
ДЕМОГРАФСКИ АСПЕКТИ | 99

II GERONTOLOGIJA

Слађана М. Драгишић Лабаш
КВАЛИТЕТНО СТАРЕЊЕ: ДВЕ ЖИВОТНЕ ПРИЧЕ | 115

Смиља Ракас
БОРБА ЗА ДОСТОЈАНСТВО СТАРИХ - ИЗМЕЂУ ЗАКОНА И МОРАЛА | 134

Татјана Лазор Обрадовић, Рада Митровић, Ивана Копривица
ЗНАЧАЈ ПАРТНЕРСТВА ИЗМЕЂУ ЦИВИЛНОГ И ЈАВНОГ СЕКТОРА У ОБЛАСТИ
БРИГЕ О СТАРИЈИМА – ИСКУСТВА И ДОСАДАШЊИ РЕЗУЛТАТИ
МЕЂУРЕГИОНАЛНЕ САРАДЊЕ НА ПРОЈЕКТУ NET AGE | 143

Мирјана Девецић, Јелена Стојилковић Гњатовић
ШТА НАМ ДЕМОГРАФИЈА ГОВОРИ О СТАРИЈЕМ СТАНОВНИШТВУ? | 155

Слободанка Марковић и др.
ТУРИСТИЧКЕ НАВИКЕ ОСОБА ТРЕЋЕ ЖИВОТНЕ ДОБИ | 169

III GERIJATRIJA

Сабине Берер – Колер
ВИДОВИ ДРУШТВЕНОГ РАДА, ДРУШТВЕНЕ ОДРЕДНИЦЕ И
МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ СТАРИХ ЉУДИ | 183

Лидија Вардијан Жагар
БРИГА ЗА ОСОБЕ СА ДЕМЕНЦИЈОМ У ДОМУ ЗА СТАРА ЛИЦА У КОЧЕВЈУ | 195

IV IN MEMORIAM

ПРОФ. ДР БРАНИСЛАВ БРАНА ДИМИТРИЈЕВИЋ (1939-2015) | 213

50 nijansi Interneta

Dejan Ristanović i Voja Gašić

Ove godine po 19. put biramo 50 najboljih Web strana na domaćem Internetu, uzimajući naravno u obzir i stranice na društvenim mrežama, prateće mobilne aplikacije i sve ono što čini savremeni on-line nastup. Upoznajmo 50 sajtova koji su privukli najviše pažnje naših urednika, a pre svega naših deset pobednika...

46

Aktuelno

Uvodnik 7
Dejan Ristanović

CES: Virtuelno blagostanje 8

Sava Zdravković
Protrčali smo kroz još jedan Consumer Electronics Show koji je održan u Las Vegasu od 6. do 9. januara. Već godinama nije viđena takva raznovrsnost ponude i takav uzlet ICT industrije i njenih satelita. Zato nije lako iz virtuelnog blagostanja izdvojiti ono što je stvarno.

Vesti 10
Bojan Stanojević i Aleksandra Cvjetić

KOMENTAR

I bogataši imaju dušu 18
Vesna Knežević Čosić

KOMENTAR

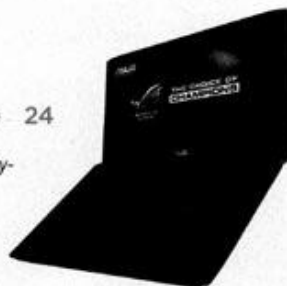
Intervju s blogerom 20
Jovana Vukić

U susret Cebitu: Digitalizacija i inovacija 22
dr Boris Stanojević

Prvi pogled

ASUS GL552VW Skylake 24
Miloš Stamenković

Prvi notebook računari zasnovani na Skylake procesorima stižu u naše krajeve. Isprobali smo ASUS GL552VW, računar namenjen zahtevnim gejmerima koji će se dopasti i mnogim drugim korisnicima.

Logitech Z333 i Z533 26
Bojan Stanojević

APC Power Pack M3: Energija u džepu 27
Bojan Stanojević

Uslužni programi 28
Jovan Bulajić

GIZMODROM

Gadžeti s CES-a 30
Branislav Bujanja

Osnovni utisak sa ovogodišnjeg CES-a je da se gube granice između različitih oblasti IT-ja. Ako smo do skora mogli jasno da razgraničimo kojoj grupi uređaja pripada neki gadžet, sada je to mnogo teže, a u nekim slučajevima čak i nemoguće. To je verovatno i najbolji pokazatelj kako IT ulazi u sve pore života onih koji vole najmoderniju tehnologiju, a samim tim i obožavaju... one sitnice što život znače.

Didonator: Kad upeče minus 38
Jelena Rupnik

Test zona

V(rlo) R(ealni) Gear 40
Voja Gašić

Nakon nekoliko prototipova VR kaciga, dočekali smo i prvi model u prodavnici. Vip mobile ekskluzivno nudi Samsung Gear VR, pa smo bili u prilici da realno zavirimo u virtuelni svet.

FirePro: Grafika za profesionalce 44
Miloš Stamenković

Iz prakse

Kontroleri video-igara 86
Jovan Mirović

Iako ne spada u obaveznu opremu o kojoj se razmišlja prilikom kupovine računara, za pasionirane igrače dobar kontroler skoro je nezamenljiv „alat“. Kako da izaberete pravi model?

Tehnovizija

2016 noviteta u IT svetu 88
Bojan Stanojević

Pred nama je godina tokom koje ćemo računare gledati na novi način, a promenimo i osnove komunikacije s njima. Ni to nije sve: očekuju nas kvantni skokovi na poljima procesora, grafike, skladištenja podataka... Zvuči previše optimistički, ali nije nerealno.

Cyber bedževi na domaći način 92
Voja Antonić

BIZIT

I blog pomaže 61
Voja Gašić

Hosting za sve potrebe 62
Marko Herman

Da li vas je tradicionalni izbor najboljih sajtova i najboljeg online nastupa *Web Top 50* inspirisao da razmišljate o sopstvenom prisustvu na Internetu? Bilo da planirate da pokrećete lični ili tematski blog, želite da za vašu firmu kreirate novi (prvi?) *Web* sajt, ili ste osmislili

nešto inovativno i spremate se da „osvojite svet“... neophodno vam je mesto na kojem će se taj sajt nalaziti.

Uptime kao jedino merilo kvaliteta 66

Online kuća i njen temelj 67
Vladimir Cerić

Optimizacija troškova u IT-u 70
Damir Jović

PC.Edu

Učenje na daljinu 73
Ana Crnogorac i Ivana Kovačević

Komunikacije

Mobilni PC Press 74
Voja Gašić

Jeste li čuli za besplatnu aplikaciju za vesti u kojoj nema tabloidnih naslova, a nema ni reklama? Probajte *PC Press Info*, na *Android* ili *iOS* uređajima, i uzgred izmerite brzinu svoje Internet konekcije. Tu je i aplikacija *PC PRESS*, koja vam omogućava čitanje naših izdanja u elektronskoj formi, ali donosi i razne dodatne sadržaje.

Autoput (dez)informacija 77
Branislav Mihaljev

HaLow: WiFi standard za pametnu budućnost 80
Nadežda Veljković

Kako nam krađu lozinku 82
Luka Milinković

Plemeniti metali 84
Vesna Milošević

Rubrike

Odabrani bajtovi 95
Ladislav Struharik

Vedra strana 98

PC Press

Izdavač
PC PRESS, d.o.o.
Osmana Đikića 4, 1108 Beograd 12, p. fah 47,
N 44° 48.994', E 20° 28.800'

Redakcija: 011/2765-533 i 069/2187-742
Marketing: 011/2080-220
Fax: 011/2752-480
Mail: pc@pcpress.rs,
Web: www.pcpress.rs
Tekući račun: 205-9547-62

Direktor
Vesna Čarknajevo

Glavni i odgovorni urednik
Dejan Ristanović

Zamenik glavnog urednika
Voja Gašić

Izvršni urednik
Bojan Stanojević

Urednici
Milan Bašić, Jovan Bulajić,
Bojan Stojanović i Ladislav Struharik

Marketing
Andrijana Maksimović,
Aleksandra Cvjetić

Plasman i fotografije autora
Nenad Veljković

Redaktor
Jevrem Živanović

Dizajn i DTP
Vojslav Simić i Andrija Čeranić

Web administrator
Milan Basrak

Pretplata
Nevenka Gašić

Distribucija
Beokolo, Beograd

Štampa
Rotografika, Subotica

Stalni stručni saradnici

Voja Antonić, Nenad Batočanin, Radovan Bibić, Branislav Bujanja, Vladimir Cerić, Branko Đaković, Đorđe Grujić, Marko Herman, Stevan Josimović, Milijan Jovanović, Damir Jović, Zoran Kehler, Vesna Knežević, Kristijan Lazić, Jovan Marić, Nikola Marković, Branislav Mihaljev, Majkl Mijatović, Miladen Mijatović, Luka Milinković, Vesna Milošević, Dragan Mitraković, Branko Nikitović, Pavle Peković, Bojan Petrović, Jelica Protić, Nebojša Prijčić, Jelena Rupnik, Miloš Stamenković, Darko Staničić, Boris Stanojević, Aleksandar Sušnjak, Berislav Todorović, Nebojša Vasiljević, Nadežda Veljković, Jovana Vukić i Sava Zdravković

PC PRESS

Copyright © PC Press 2016.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd 004
PC : Personal computers : časopis za profesionalnu primenu računara / glavni i odgovorni urednik Dejan Ristanović. - 1995, br. 1 - Beograd (Osmana Đikića 4) : PC Press, 1995 - (Novi Sad: Color Print). - 29 cm
Mesečno. - PC. Personal computers

COBISS.SR-ID 11164175 ISSN 0354-690X, COBISS.SR.ID 11164175

Издавач: LIBER, Београд
Главни и одговорни уредник: Милорад Добријевић
Уредник: др Слободан Р. Мартиновић
Редакција:

Др Милан Бјелић, доц. др Саша Веселиновић, мр Дејан Јовановић, доц. др Срђан Миленковић,
Драгана Бунарић, др Анкица Милојевић, Параскева Михајловић, мр Секула Новаковић, Невена Ракић,
др Весна Симовић, др Рајко Сууум

КОНТАКТ: LIBER, п. фах 10, 11030 Београд
Тел/факс: 011/ 236 00 26, моб. 065/ 44 8888 2
Е – mail: liber@verat.net pravnapraksa@ptt.rs
Е – mail за установе у области образовања: sloba1965@gmail.com
ШТАМПА: ЕтноСтил, Београд, тираж 500 примерака

CIP Каталогизација и публикацији, Narodna biblioteka Srbije, Beograd
ISSN 1820-1075 Pravna praksa (Beograd 2004), COBISS.SR-ID 114525452

САДРЖАЈ

Секула Новаковић СТЕЧАЈ ПРАВНОГ ЛИЦА – 2. део	3
Драгољуб Симоновић КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ РАЧУНАРСКИХ ПОДАТАКА	19
Др Слободан Р. Мартиновић ПРОБЛЕМ ПРАВНОГ СУБЈЕКТИВИТЕТА ЖИВОТИЊА	25
АКТУЕЛНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ	31
ИЗМЕНЕ ПРАВИЛА О ПОДНОШЕЊУ ПРЕДСТАВКЕ ЕВРОПСКОМ СУДУ ЗА ЉУДСКА ПРАВА КОЈЕ СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОД 1. ЈАНУАРА 2016. ГОДИНЕ	34
ПИТАЊА И ОДГОВОРИ	
Запошљавање у удружењу грађана	37
Суспензија лиценце због тога што се наставник није стручно усавршавао	37
Прековремени рад	38
Преузимање запосленог за чијим је радом престала потреба у основној или средњој школи	38
Отказ радног односа од стране државног службеника	39
Тужба за искључење члана из друштва са ограниченом одговорношћу	39
Застарелост казне или заштитне мере изречене за саобраћајни прекршај	40
СУДСКА ПРАКСА	
УСТАВНИ СУД СРБИЈЕ	41
Уставност института престанка радног односа по сили закона, као начина смањења броја запослених у јавном сектору	41
Овлашћење директора предшколске установе за доношење правилника о платама запослених	43
Трајање притвора	43
СУДОВИ ОПШТЕ НАДЛЕЖНОСТИ	45
Материјална одговорност запосленог	45
Отказ од стране запосленог	45
Престанак радног односа на одређено време	46
Отказивање уговора о раду запосленом за чијим је радом престала потреба	47
Отказивање уговора о раду због заснивања радног односа на основу фалсификоване дипломе	48
Дискриминација запослених	49

Радни спор - могућност доношења пресуде на основу признања	49
Недопустивост извршења решења о сметању државине	49
Прекид застаревања потраживања	50
Груба неблагодарност као разлог за опозив уговора о поклону	50
Издржавање малолетног детета	51
Издржавање пунолетног детета	52
Положај лица чије је својство законског наследника накнадно утврђено	52
Право на нужни део	52
Услови за одговорност здравствене установе за штету коју претрпи пацијент	53
Месна надлежност суда	54
Понављање правноснажно окончаног поступка због нових доказа	54
Споразум о признању кривичног дела	54
Кривично дело <i>провера</i>	54
СУДОВИ ПОСЕБНЕ НАДЛЕЖНОСТИ	55
ПРИВРЕДНИ СУДОВИ	55
Накнада штете проузроковане невршењем права из уговора о уступању потраживања	55
Спречавање извршења на непокретностима због истицања права трећих лица	56
Последице истека рока орочења по уговору о повчаном депозиту	56
Заклучење уговора о осигурању	57
Утврђивање вредности предмета спора	57
Сведочење као доказно средство за утврђење права својине	57
Преузимање парничног поступка од стране наследника	58
Тужба за утврђење чињенице пријема радова од стране наручиоца	58
УПРАВНИ СУД	58
Одлучивање првостепеног органа о правилности управног акта који је поништен од стране суда	58
Захтев за одлагање извршења решења до доношења судске одлуке	59
Утврђивање симулованог промета робе у сврху наплате пореза на додату вредност	60
Одлука о стављању под старатељство	60
ПРЕКРШАЈНИ СУДОВИ	61
Битна обележја прекршаја	61
Прикључна возила која подлежу обавези регистрације	61
ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА	62
Мешање у право на поштовање приватног живота - отказ радног односа запосленима против којих је покренут кривични поступак - <i>Пресуда Милојевић и други против Србије</i>	62
СТРУЧНА МИШЉЕЊА	
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА	65
Висина отпремнине за одлазак у пензију	65
Сопствени превоз послодавца уместо накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада	65
Стицање својства осигураника самосталних делатности	65
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА И ПРИВРЕДЕ	66
Обавеза плаћања пореза и доприноса по основу прихода од уговора о делу	66
Овлашћења јединице локалне самоуправе везана за утврђивање пореза на имовину	67
Остваривање права на пореско ослобођење од пореза на регистровано оружје	68
Рефакција плаћене акције на погонско гориво које се користи у транспортне сврхе	69
МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ОБРАЗОВАЊА	70
Одговарајуће образовање за извођење наставе из предмета Грађанско васпитање	70
Поступање установе за образовање и васпитање у одговору на насиље, злостављање и занемаривање	70
ПРЕГЛЕД НОВИХ ПРОПИСА	71
АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ	73

Витраж

04 ПРОЛОГ

06 ХРОНИКА

Путоказ

10 АЛБУМ: ПОД КРИЛОМ АНЂЕЛА

16 СТАЗЕ: УЗ РЕКУ ТЕМШТИЦУ

24 ХОДОЧАШЋА: ВРЊНИЦА НА ЗЕЛЕНГОРИ

30 НЕБО: БЕОГРАДСКА ОПСЕРВАТОРИЈА

Читанка

36 СВЕТИОНИЦИ: СРБИ У РУСКОМ ЛЕТОПИСУ

44 СТОГОДИШЊИЦА: МОЈКОВАЧКА БИТКА

Култура

50 СТИЛ: СРПСКА МОДА ШЕЗДЕСЕТИХ

58 ЖИВОТ, РОМАНИ: ДРАГАН ЈОВАНОВИЋ ДАНИЛОВ

68 БАЈКА: ОПАСНИ ПУТЕВИ ХРАБРОГ ПАТУЉКА

Варошарије

76 ЧЕСТИТКА: ОПШТИНА РУМА

78 ОБЈЕКТИВ: ЗИМА У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

Представљање

70 ПОБЕДНИК: ВЕЛИМИР СТЈЕПАНОВИЋ

82 ЗДРАВЉЕ: ФИЛОЗОФИЈА ЛЕКОВИТОГ УЖИВАЊА

86 ВЕЗЕ: ПОДСТИЦАЈ ЗНАЊУ И КРЕАТИВНОСТИ

89 СТУДИЈЕ: КУЛТУРА КВАЛИТЕТА

92 ПОДУХВАТ: ОСИГУРАЊЕ ТАМНАВСКИХ КОПОВА

95 БРИГА: ТЕНТ ПОДРЖАВА МАЛИШАНЕ

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посредни књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектуру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа.

За овај број издвајамо:

1. Ст. Станојевић: Из српске прошлости – истори(ј)ски чланци, 1923.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

СТ. СТАНОЈЕВИЋ

ИЗ
СРПСКЕ ПРОШЛОСТИ

ИСТОРИСКИ ЧЛАНЦИ

БЕОГРАД 1923
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА НАПРЕДАК

На Милутинову двору.

У позну јесен 1298 год. кренуло је из Цариграда једно сјајно посланство византиског цара Андроника у Србију, да тамо утврди са краљем Милутином све детаље о удаји царева ћери Симониде за српскога краља. На челу тога посланства био је чувени књижевник и државник византиски Метохит. Од њега је сачуван један извештај, у коме је он описао свој пут у Србију и боравак на Милутинову двору. Извештај тај писан је из Србије и под још сасвим свежим утисцима догађаја и прилика.

Са византиским посланством кренуо се из Цариграда и један Србин, кога је Метохит у свом извештају врло живо описао. Тај Србин је много путовао, био је, како изгледа, у Бугарској, у Мађарској и у Русији, и познавао је те земље и народе. Он је, по Метохитову опису, много причао и много се разметао. Грдио је наравно све народе, о којима је говорио. Особито се разметао својом отпорном снагом према зими. Ишао је сасвим лако одевен, а главу је покривао сасвим малом капом, и то само кад је био на коњу; чим би сјахао скидао је и њу и остајао је гологлав. Он је обично устајао рано и одмах је почињао лармати, вичући на послугу

Али једно јутро не устане он као обично. Кад су га потражили, изјави он да је болестан и да му је тако рђаво да може умрети. Имао је ужасну

главобољу и тако јаке крајнике, да није могао гутати, и због тога се ужасно уплашио. Али га је његово друштво брзо утешило и посаветовало га да се више не размеће својом отпорном снагом према зими. Замотали су га затим добро у ћебад и у бунду, — и посланство је кренуло даље. Он је међутим даље причао „како се обично није бринуо за зиму, не само онда, кад је требало да путује по својој земљи, него и тада, када је имао да путује по туђим земљама, где људи нису ни поштенији ни човекољубивији према странцима, и као такве нам је поменуо Мађаре, Бугаре и Русе, и не знам које још народе, који живе још даље од руских ледених предела. Тако је он много којешта говорио против споменутих народа, причао нам је своја путовања и поносио се мукама, које је онде трпео, и у свему је претеривао“.

Као што се види, између Срба XIII и Срба XX века нема велике разлике! . . .

Византиски командант у Солуну дао је посланству обавештења о Србији и приликама тамо. На питање Метохитово, како је Милутин расположен према Византији, командант је одговорио, да је краљ добро расположен, „али да је окружен поквареним људима, који тешко разумеју, како стоје ствари и шта је добро. Од тих људи неки су варвари, нечовечни и тесногруди, а други су опет гадни, безобразни и зловољни. Ови последњи, људи од утицаја, навикнути су на битке, и то им је највећа радост, навикнути су још да кришом отимају стоку . . . да из заседе пљачкају путнике . . .“

Овај командант Солуна у XIII веку као да је црпао своје податке из „Нове Слободне Пресе“! . .

Али кад је посланство стигло у Србију, Византинци су се на првом кораку уверили, да су

прилике у Србији сасвим друкчије, него што им их је престадио византински командант у Солуну.

Када су Византинци прешли српску границу и стигли близу прве српске вароши, пошаљу они двојицу из своје свите, који су знали српски, „да оду управнику вароши и старешини места, да јаве да су стигли и да уједно питају, шта да раде и где да преноће“. Ма да је била ноћ, они су ипак „успели да виде управника, који без одлагања изађе нама на сусрет, ижљуби се с нама по обичају, и одведе нас у стан, који беше за нас. Успут нам се извињаваше, што нас због нашег одоцњења није могао на самом путу далеко од вароши дочекати, и у име свога господара одати уобичајене почести и свечано довести у варош као царског изасланика. Молио је да му за то не замеримо, и ми му то опростисмо, јер нам рече, да се и сам господар о томе бринуо, и да је преко дан послао више својих људи далеко ван вароши, да нас поздраве и одаду нам почести. Чекајући дуго до мрака и видећи да нас нема, изгубили беху наду о нашем доласку и вратили су се натраг. Рекавши ово тај добри човек, оде својој кући“.

Али тек што су се Византинци почели размештати у свом стану „а ето нам стижу разна јела у изобиљу . . . Међу осталим било је и дивљачи ради нашег уживања и довољно хране за коње, — и све добро“. То је све заиста и морало бити добро кад је префињени Византинац, који је презирао Србе као варваре, и који је био навикнут на гурманску цариградску кујну, констатовао да су српска јела добра.

Сутра дан рано ујутру примио је посланство краљ Милутин. Он је био „веома лепо украшен накитима. Око тела имао је више накита од скупоценог камена и бисера, колико је год могло да

стане, и сав је трептао у злату. Цео дом блисташе свиленим и златом украшеним намештајем. Окружен је био својим одабраним људима, и све је у опште било што лепше уређено и украшено“.

На тој првој аудијенцији Метохит је предао Милутуну царска писма, „поздравио се и пољубио по церемонијалу царског двора“. Милутин је „упитао како смо, и како се осећамо после толиког путовања усред зимског доба, и пошто се мало разговарао и захвалио“, — отпустио је посланике.

Кад су они дошли кући, њима су се јавили на службу „људи из краљевог двора, који су нам били стављени на расположење, да нас служе као интендант и надзорници, и да се старају о нашој храни и о осталим потребама, и да слушају“.

Затим Метохит описује у свом извештају како посланство живи у Србији: „Сваки дан добивамо из краљевског стана свега у изобиљу, и то боље и више, но што би нам требало, а у такој количини, да би било сувише чак да нас је било два пут више. Између осталог добивамо и дивљачи, разних тица и других животиња које се једу, као вепрова, јелена, а са господарове трпезе разна јела и слаткише на златним и сребрним тањирима и посуђу“. Добијали су, сем тога, и „лепа воћа и парчета приуготовљених риба . . . од оних повећих и дебелих дунавских риба, које нам одовуд ретко кад у Цариград долазе и јако се траже, али се увек не нађу“.

За време преговора са Метохитом, краљ је често позивао византиске посланике на ручак, и том је приликом „често са својим првацима пио здравице и радо је примао здравице, које смо ми пили, одговарајући на његове здравице“.

Види се да у нашим Војвођанима тече права стара српска крв!

Као особит знак пажње краљ Милутин је Метохиту „поклонио своје најлепше хаљине, које је само један пут носио, и опасао га појасима, које је тек један пут пасао“.

Сем описа свога пута, пријема у Србији и живота на двору, Метохит у своме извештају гори врло подробно и о дипломатским преговорима са Милутином и српским државницима, и врло пластички описује све многобројне интриге, које су се у то доба плеле око српског двора и владачеве особе. Тај део Метохитова извештаја такође је врло занимљив у сваком погледу.

Смрт краљице Јелене.

Последње године свога живота провела је краљица Јелена, мати краља Драгутина и краља Милутина, у своје двору у Брњацима, поштована и цењена од свих. У почетку фебруара 1314 год. она се разболи, и осети да јој се приближује смрт, те позове к себи своје придворно свештенство и нареди, да се одмах пошаљу гласници по свој области, којом је она управљала, да разнесу писма епископима, игуманима, вишим чиновницима и властели, са позивом, да одмах дођу на двор у Брњаке.

И као што су, — каже биограф Јеленин, архиепископ Данило, — апостоли на облацима ишли на погреб богородичин, тако су, као да је дух свети објавио по целој њеној области, да треба поћи на укуп Јелинин, похитали са свих страна њеном двору, не само „славни“ него и убоги, хроми и слепи, које је она издржавала и помагала.

И писац Јеленине биографије, Данило, који је у то доба био епископ у манастиру Бањској, дознао је да је краљица болесна, па је и он похитао на њен двор у Брњаке, где је затекао већ окупљену сву њену властелу и цео клир. Кад је краљица чула, да су се искупили сви позвани, она је наредила, да дођу к њој, и онда је замолила свештенике, да стану око њеног одра и да певају погребне песме. После свршеног опела рашки епископ Павле причестио је краљицу. После тога краљица се

„помолила богу за целу државу своје отаџбине“, благословила је све присутне, и тако је умрла 8 фебруара (1314 год.), искрено ожаљена од свих.

По жељи и наредби Јелениној, требало је њено тело сахранити у њезиној задужбини, у манастиру Градцу. Али су у то доба почели дувати необично јаки ветрови и била је велика зима, тако да се спровод са краљичиним телом тешко и споро кретао, и морао је правити честе и дуге одморе. У манастиру Градцу спремило је свештенство њене задужбине све што је било потребно за сахрану. Како међутим још нису били стигли у Градац ни архиепископ, Сава III, са својим клиром, ни краљ Милутин, нису хтели сахранити краљицу, док они не дођу.

После кратког времена стигао је међутим прво архиепископ, са својим свештенством, па одмах затим и краљ Милутин, са целим својим двором. „И ту је био велик плач и ридање, и од свих који су ту били, малих и великих, уздизао се плач и ридање дуго, слично грому, тако да се и само то место подизало, и безосећајно камење дало се ридању и сузама, видећи самодршца, како горко плаче, и како је потопљен реком суза“.

После тога узео је сам краљ Милутин, са архиепископом и са епископима и игуманима, тело своје матере, и понели су га, певајући псалме, у гроб, који је био за њу спремљен, „а за њима је ишао цео освећени сабор и царски синклит, са осталим велможама и бољарима ове христољубиве, и цео народ отаџбине њене. И тако је положише у њезин спремљени гроб, у великој и предивној цркви... коју је сама ова блажена госпођа Јелена од основе велелепно подигла“. Краљ Милутин је тај дан дао велике милостиње сиротињи, па се онда вратио у своју престоницу.

Епископ Данило, заморен спремом око укопа, остао је неколико дана у Градцу, да се одмори. Међутим два-три дана после погребња стигло је у Градац велико изасланство властеле и вишег чиновништва старијег сина Јелениног, краља Драгутина, који је владао у Срему. Драгутин „није могао приспети из далеке земље“, те је послао изасланство „да виде што је било и да му јаве све“. А он сам после неког времена, „сећајући се љубави материне, подиже се од богом дароване му државе, сремске земље, са свом великоименимом својом властелом, и пође, да се поклони гробу матере своје, благочастиве госпође Јелене. И дошав у дом свете богородице, у место Градац, где лежи тело блажене, ту створи велик плач и ридање, над светим њеним гробом, а тако исто и сва властела његова. И ту многе и велике дарове и прилоге даде дому пресвете богородице и свечасном гробу блажене своје матере“.

Пошто је још обдарио све у манастиру „од малих и до великих“, Драгутин оде у посету своме брату, краљу Милутину, који се у тај мах налазио у свом двору у Паунима. Он је ту остао „многа дана“, и провео је то време у најбољој љубави са братом, „тако да су се сви, који су зло мислили, посрамили, видећи преизобилну њихову љубав“. Милутин је „дарове многе часне и избране“ дао Драгутину „и свима велможама његовим, и отпустио га је са великом славом ка престолу власти његове, у државу сремске земље“.

После кратког времена жена Милутинова, Симонида, кћи византског цара Андроника, намери да оде у походе својој јетрви, жени Драгутиновој, Катарини. Симонида је, по причању Данилову, молила краља Милутина: „Молим те, господине мој, нареди ми да идем љубљеној мојој сестри, а твојој

снаси, благочастивој краљици Катарини. Треба да се видимо, да и ми учинимо дужну љубав међу нама, као што си ти учинио са љубљеним братом“. Милутин „прими у сласт њену молбу и нареди јој да иде“. Он одреди сјајну пратњу, од најзнатније властеле и њихових жена, снабде их са потребним средствима, и пошаље их са Симонидом у походе Катарини. Та свита је пошла „са великом и предивном чашћу и славом, тако да су сви, који су их видели, дивили се гледајући их“, јер они су били „украшени царским одећама и златним појасевима, драгоценим бисером и камењем, а обуће царске и багренице сјајиле су, светлећи се као пољски цветови, украшени многоразличним добротама“.

Тако Симонида „идући са тако великолепном царском славом кроз све своје државе, дође у славни и дивни град Београд српски, који стоји на брегу реке Дунава и Саве“. Ту се она прво „у великој саборној митрополичкој цркви поклонила . . . чудотворној слици пресвете богородице“, па се онда састала са краљем Драгутином и Катарином, који су је у Београду дочекали. Драгутин је наредио, да дочек српске краљице и ћерке византског цара буде што сјајнији. Сва властела и чиновништво из његове државе морало је доћи у Београд, да учествује у свечаном дочеку. Из Угарске је дошло нарочито краљево изасланство са даровима у Београд, да поздрави Симониду. Приређене су многе свечаности у част одличних гостију, и краљ је Драгутин богато обдарио и Симониду и сву њену пратњу.

Ту у Београду договориле су се Симонида и Катарина да заједно оду у Градац, да се поклоне гробу своје свекрве, краљице Јелене. Кад су ту своју намеру саопштиле краљу Драгутину, он се наравно томе обрадовао, и изабрао је одмах најзнатније од

својих велможа, који ће, заједно са својим женама, поћи у свити краљице Катарине.

Дошав у Градац, Симонида и Катарина су се „прво поклониле часном образу пресвете богородице, па су онда отишле на гроб блажене своје свекрве госпође Јелене, целиваху га са великом љубављу и оквасише раку њену са топлим сузама“. Пошто су богато обдариле манастир и сву манастирску братију и „покриле гроб блажене Јелене драгоценим златним засторима“, оду обе краљице са својом пратњом краљу Милутину, који их свечано дочека „и велико весеље и радост учини због њиховог доласка“. После кратког времена краљица Катарина се врати кући, пошто је краљ Милутин богато обдарио, и њу и све велможе из њезине пратње и њихове жене.

Погреб краља Милутина.

У октобру 1321 год. ударила је краља Милутина у његовом двору у Неродимљи изненада капља. Краљу је био узет језик и није могао ништа говорити.

У тај мах се на двору у Неродимљи случајно десио одани пријатељ и љубимац Милутинов, познати књижевник, у то доба епископ хумски, а доцнији архиепископ, Данило.

Знајући како је ровито стање у држави, и да ће, особито због нерешеног питања о наслеђу, после краљеве смрти настати у земљи анархија, Данило је наваљивао на краља, да учини потребна наређења и диспозиције у случају смрти. Али је Милутину био одузет језик, и он није могао ништа да каже ни да нареди. Биограф Милутинов прича, како је Данило „говорио блаженом и превисоком господину краљу: Господару, зашто нам ништа не кажеш? Али он није чуо и није било гласа од њега, јер му се језик беше свезао“. Убрзо после тога он је издахнуо (29 октобра).

Милутин је оставио државу несређену и незбринуту. Он, који је четрдесет година владао и често имао великих успеха, он, који је имао за собом богато политичко и владалачко искуство од четири деценије, — показао се у последњим годинама свога живота и своје владе као незрео владалац и кратковид и неспособан политичар. Он је дозволио да га изненади смрт, а није био решио

питање о наследству, и бацио је због тога земљу у несрећу и у анархију. А знао је добро, шта значи нерешено питање о наследству, и да је у земљи, где при упражњеном престолу има више претендента, а ни један од њих није законитим путем одређен и признат за престолонаследника, неизбежан грађански рат . . .

У Србији је после Милутинове смрти било три претедента на престо. Први је био Владислав, син Драгутинов, који је имао јаких веза у Угарској, Хрватској, Млетцима и Италији. Он је у један мах био чак кандидат и за угарски престо, а био је ожењен из чувене млетачке породице Морозинија. Он није морао страховати, да ће му недостојати материјалних средстава у борби за краљевску власт, која би, у облику великих трговачких повластица, вратила у Млетке новац, који је због ње отуда издан. Владислав је био тим озбиљнији кандидат, што је, како по свему изгледа, Милутин, кад му је Драгутин уступио престо, дао пристанак и обећање, да ће после своје смрти оставити престо Владиславу.

Уз Владислава полагао је право на српски престо други син Милутинов Константин. Он је мислио да има више права на престо од Владислава, као директан потомак владајућег краља. Изгледа да је у Угарској била странка, која је помагала његову кандидатуру.

Трећи претендент био је најстарији Милутинов син, Стеван, кога је Милутин, због побуне, дао био ослепити, и који је, после тога, провео био неколико година у изгнанству у Цариграду са својим сином Душаном. По повратку из Цариграда, Стеван је био добио на управу једну област и живео је тамо повучено. Он је имао велик број присталица, особито међу свештенством.

У земљи се међутим знало, да држава нема одређеног законитог престолонаследника. Стога је смрт Милутинова, пошто није било никога, ко би одмах преузео власт у држави, била знак за општу међусобну борбу и анархију. Још се краљево тело није било ни охладило, а настао је, по речима Милутиновог биографа, „силан метеж и не мала узбуна и пометња и рат и пљачкање на све стране од војника, тако да су се људи били међу собом, јер су једни од других хтели узети њихово богатство“...

Милутиново је тело опојано у Неродимљи. На опелу је надгробни говор држао епископ Данило. После тога требало је из Неродимље преко Косова однети Милутиново тело у његов велики манастир Бањску, јер је он желео да тамо буде сахрањен. Стога је наређено да се спреме кола и коњи „избрани и кротки“, да се тело краљево пренесе у његов манастир.

Од претендента није било ни једнога ни на опелу ни при преносу краљевог тела. Они су у тај мах имали важнија посла. А неред и анархија били су тако овладали у земљи, да су, по причању Милутиновог биографа, уз пут „на много места“ разбојничке чете нападале на спровод „мислећи да ће уграбити нешто од оних, који су носили тело блаженога, јер је у то доба, као што рекох, био велики метеж“. Наравно да биограф додаје у стилу и духу легенде, да су нападачи, „када су видели да се ту носи тело овог блаженог, као од неке пламене јаре опаљени, бежали, покривши своја лица“.

У тако је бедним приликама сахрањен краљ Милутин, док су претенденти на његов престо окупљали око себе своје присталице и скупљали војску, да ударе један на другога.

Области под царем Душаном.

Стеван Немања образовао је своју државу на падинама Копаоника и у Топлици. Кад је утврдио своју власт у тој централној области нове српске државе, Немања је предузео офанзиву у Приморје, да освоји средиште зетске српске државе, и у Поморавље и Повардарје, да и те земље, у којима су становала сродна племена, споји са својом државом.

Акција Немањина у Приморју и у Поморављу имала је, већ тада, или у скорој будућности, пуног успеха. Офанзива у Повардарју успела је била такође у први мах, али су Срби убрзо отуда били сузбијени, и требало је да прође више од пола века, док није српска војска опет почела продирати у Повардарје, а читав век док српска држава није тамо стала чврстом ногом.

Када су Срби освојили области на југу од Шаре, они су тамо нашли прилике у сваком погледу друкче, но што су биле оне у првобитним српским земљама. Земље на југу биле су још од доласка српских и сродних племена стално ван држава, које је српско племе било образовало. Због тога се у тим крајевима, под утицајем Византије, која је тамо столећима владала, и под утицајем њене администрације, изгубило старо словенско уређење, а образована је нова, византиска управа. Жупа и жупанске власти тамо није више било; место тога

постајале су у Повардарју, у целој Македонији и у свима осталим земљама на југу, веће административне јединице.

Ма колико да је друга административна организација на југу била незгодна за српску државу и за правилно функционисање целог државног апарата, српским владоцима то није било противно. Властела у средишним, првобитним српским областима, била се јако осилила, и српски су владоци у XIII и XIV веку имали много бриге и муке да сачувају своју власт против тежњи властеле, која је стално хтела да је сузи у своју корист. У том погледу имали су веома тежак положај особито краљ Милутин, Стеван Дечански и, у почетку своје владе, краљ Душан.

Због тога су они хтели да администрацију у новим земљама удесе тако, да она помогне и учврсти њихову владалачку власт и њихов положај. Док је у првобитно српским земљама доминирала стара локална властела, која је по правилу гледала и чувала само своје интересе, и због тога била готово стално у опреци са владоци, — у новим покрајинама требало је управу дати у руке људима, који ће бити одани лично владоцу. Властела на северу у првобитним српским земљама црпла је своју снагу из себе, из свога имања и својих људи, и због тога није морала презати од сукоба са владоцем, — у новим покрајинама требало је поставити за управнике властелу, која ће бити владаочеви чиновници, и који ће због тога зависити од њега и његове воље. Уз њих су могли бити постављени за управнике и чланови краљевског дома, за које се на двору сматрало, да ће несумњиво бити одани и верни владоцу.

Ту политику почели су у новим областима изводити већ Милутин и Дечански, а потпуно је и

консеквентно спровео цар Душан. Освојив простране покрајине на југу, до Олимпа, Коринтског залива и до Месте, Душан је нове земље, на југ од Шаре, поделио на области, и поставио је за управнике тих области или своје рођаке, или нову властелу. Не зна се да ли је и онда вођена борба око тога, колике ће бројем становништва и обимом бити те области, али се зна, да су Душанове области биле доста неједнаке, и да су по обиму имале десет до петнаест хиљада квадратних километара.

Најјужнија је област била Етолија (у јужном Епиру); њен управник је био Душанов брат Синиша. У северном Епиру (у Јањини) био је управник такође Душанов рођак Јован Комнин. У Тесалију је био послан војвода Прељуб, у западну Македонију (охридски и прилепски округ) Бранко, син војводе Младена, а отац Вука Бранковића. Предео горњег Вардара добио је на управу царев зет Дејан, а поречје Струме и Месте добили су Богдан, Јован Оливер и Војихна. Ови су управници добили и велике и звучне византиске титуле (савастократори, ћесари, деспоте).

Познато је да се наде Душанове у оданост и верност обласних управника, које је он уздигао и поставио, нису испуниле. После његове смрти управници готово свих области на југу од Шаре, дигли су се против његовог сина, уздрмали његов престо и упропастили државу.

Несуђени владоци.

— Српски претенденти на мађарски престо. —

После смрти угарског краља Андрије (1301), последњег Арпадовог потомка, настале су у Угарској велике династичке борбе. Поред краља Карла Роберта, који се налазио у Угарској, јавило се још три кандидата: Карло II, краљ напуљски, чески краљ Већеслав II и Отон баварски. Отон баварски имао је највише присталица у Ердељу, где је за њега агитовао силни војвода ердељски Ладислав Апор. Отон се чак решио да узме Апорову ћер за жену, уверен да ће тако себи осигурати угарски престо. Али Апор превари Отона, отме му круну Св. Стевана, коју је Отон увек собом носио, и баци га у тавницу, из које се тек 1308 год. ослободио.

После тога истакне своје претензије на угарски престо Владислав, син краља Драгутина, на основу тога, што је његова мати била кћи угарског краља Стевана V. Краљ Драгутин се споразуме са ердељским војводом Апором и начини с њим уговор, по коме је требало да Владислав узме за жену Апорову ћер, да са њом добије круну Св. Стевана, која је била у Апоровим рукама, и да постане угарским краљем. Али Карло Роберт разбије Драгутинову војску у Срему, и Владислав мораде напустити своје аспирације на угарски престо.

*

После косовске битке, последње самосталне акције српскога народа у његовој борби са Турцима у средњем веку, српски су државници све више долазили до уверења, да се сами, својом снагом и својим средствима, неће моћи одржати у неравној борби са Турском. Одмах после косовске битке увидели су међутим и угарски државници, да и Угарској прети исто тако велика опасност од турске најезде, као и српским државама. Заједничка опасност од Турака упутила је онда од почетка XV века Србе и Мађаре једне на друге, и заједнички интереси довели су их једне другима ближе.

Међутим заједнички рад Срба и Мађара није ни у то доба заједничке опасности био увек у потпуном складу, и за време целе заједничке акције њихове против Турака било је више међусобног трвења него сложног и искреног заједничког рада.

Пошто је у тој заједничкој борби Срба и Мађара против Турака Мађарска, као већа и јача држава, била вођа, морала се српска деспотовина њој приљубити и прилагодити.

У таквим приликама инаугурисао је деспот Стеван Лазаревић почетком XV века политику наклањања на Мађарску. Главна претпоставка те политике била је, да је Угарска довољно јака да брани и да заштити Србију од Турака. Међутим, та је претпоставка била погрешна: Угарска је, и политички и морално и финансиски и економно и војнички, била слаба за тако велико дело, као што је било ослобођење Балканског Полуострва од Османлија.

И ако је за владе краља Жигмунда Угарска у више махова предузимала акцију против Турака, они су непрестано напредовали у свима правцима, и све су се више приближивали свом великом цељу, да покоре цело Балканско Полуострво и све околне

државе. Сам краљ Жигмунд, слаб, превртљив и не-карактеран, није био човек који би икоме уливао веру у способност за велика дела.

Али када је после Жигмундове смрти (1437) предузео владу његов зет краљ Албрехт, оживеле су код свих хришћанских народа наде, да ће се моћи предузети успешна акција против Турака. А што бржа и што енергичнија борба против Турске била је сада потребнија но икада пре, јер је опасност са те стране постала за Угарску већа и непосреднија но икада до тога времена. У августу 1439 год. освојили су Турци Смедерево, и деспот Ђурађ Бранковић морао се, као бегунац, склонити у Угарску.

Угарска је после тога морала, за обезбеђење својих граница, предузети нешто. Срећом је у тај мах на угарском престолу седео човек, који је схватао озбиљност ситуације, и који је прегао да уклони опасност, која је загрозила Угарској.

Краљ Албрехт је одмах почео необично живу спрему за акцију против Турака у великом стилу. Радост, одушевљење и наде почеле су струјати у целом хришћанском свету, кад је краљ Албрехт пошао у лето 1439 год. са својом одабраном војском на југ, у рат против Турака. Али су наде хришћанских народа биле краткога века. Крајем октобра 1439 године краљ Албрехт је изненада умро, а са њиме су за тај мах легле у гроб и све велике наде на ослобођење од турске најезде; његови су планови напуштени, његова се војска разишла.

Невоља је била у тај мах тим већа, што је смрћу Албрехтовом остао угарски престо без законитог наследника. Да несрећа буде још већа, Албрехтова удовица, краљица Јелисавета, била је у благословеном стању, а она је била једина законита наследница угарског престола. У Угарској су се са разлогом бојали да у тако тешким и опасним

временима, не падне управа државе у слабе женске руке. Стога су угарски државници одмах после смрти краља Албрехта навалили на краљицу Јелисавету да се, и ако је била у благословеном стању и близу порођаја, што пре уда, да би њен муж узео власт у држави у своје руке.

Истакнута су два кандидата, од којих је требало изабрати Јелисавети мужа и Угарској краља. Један од њих био је краљ пољски Владислав, а други је био најмлађи син деспота Ђурђа Бранковића, Лазар. Јелисавета се није дуго ломила. Фанатична католикиња каква је била, она није могла ни замислити да пође за православног принца. Она је изабрала за мужа пољског краља Владислава, дечка од петнаест година.

Дворкиња краљице Јелисавете, Јелена Котанер, прича у својим мемоарима, како су угарски великаши, после Албрехтове смрти препоручивали Јелисавети да пође или за пољског краља „или за деспотовог сина из Србије“. Јелисавета је, прича даље њена дворска госпођа, била због тога предлога јако ожалашћена, и говорила је: „Драга Господо, немојте ми давати незнабошца, дајте ми хришћанина, па макар био сељак“. По тој белешци Јелене Котанер могло би се судити, да су угарски великаши више наваљивали да краљица пође за деспотовог сина, него за пољског краља Владислава.

Изгледа да је деспот Ђурађ сматрао, да ће се питање о Јелисаветиној удаји свршити повољно по његовог сина, и да ће он онда наравно добити пресудан утицај у Угарској. Деспот је још у зиму 1439 год. јавио у Млетке, да је у преговорима да добије угарску краљевину, и да ће у том случају остати добар пријатељ млетачке републике.

Наде деспота Ђурђа нису се испуниле. Краљица Јелисавета није хтела да узме православног

мужа, и решила се да пође за пољског краља. Али кад је сјајно угарско посланство пошло у Пољску, да доведе у Угарску новог краља, краљица Јелисавета роди сина — посмрче. После тога она изјави, да неће да се удаје, почне окупљати око себе своје присталице и радити на томе, да осигура своме сину круну, престо и државу. Та њена одлука водила је у грађански рат.

После тога пресудни догађаји низали су се брзо један за другим. Три године после доласка на престо, Владислав је у једном ратном походу разбио Турке и продро дубоко у Турску, чак до иза Софије. Ту је Владислав стао и вратио се натраг. После тога начињен је са Турцима у Сегедину врло повољан мир, по коме је деспот Ђурађ добио натраг своју државу.

Али је јавно мњење у Угарској и у целој Европи било огорчено, што успеси, постигнути у рату против Турака у зиму 1443-4 год., нису искоришћени како треба. Особито се на папској курији сматрало, да би у тај мах извесно било могуће изгнати Турке из Европе. Због тога се са свих страна почело наваљивати, да се уговорени мир раскине, и да се настави рат против Турака. Деспот Ђурађ је најодлучније саветовао, да се то никако не чини, али његовим искуством нису се меродавни кругови хтели користити. Папа је разрешио заклетве оне, који су је положили на уговор о миру у Сегедину, и рат против Турске је поново кренут.

Деспот Ђурађ није хтео да уђе у ту неозбиљну и неморалну акцију, и догађаји су показали да је он имао право: у великој, крвавој битци код Варне (10 новембра 1444) угарска је војска побеђена и уништена; у битци је погинуо и краљ Владислав.

Смрћу краља Владислава остала је Угарска опет без владоца. Законити владалац, Владислав

посмрче, био је тек четири године стар, а нико није био вољан да преда у онако критично време владу у руке краљици Јелисавети. Стога је решено, да се изабере намесник краљевског достојанства (губернатор), и да то буде човек, који ће бити способан да у онако тешким приликама, у каквим се Угарска налазила после пораза на Варни, замени владоца.

Кандидата за то важно место, које је носило велику власт и пресудан утицај у држави, било је наравно много. Гласови су се у главном делили у две групе: кандидати једне од њих, национално-мађарске, били су Сибињанин Јанко и Никола Илочки, а друга је група истицала кандидацију мачванског бана Николе Горјанског и деспота Ђурђа Бранковића.

Да не би деспот Ђурађ био изабран за намесника, присталице национално-мађарске странке су доказивали, да, у случају ако не могадне бити изабран за губернатора Мађар, треба прогласити Угарску за републику, само да не дође странац за намесника.

При таком расположењу кандидација деспота Ђурђа није имала много изгледа на успех. На сабору, који је имао да бира намесника, Сибињанин Јанко и Никола Илочки, који су дотле били завађени, измирили су се и склопили су компромис, по коме је онда Сибињанин Јанко био изабран за намесника.

Тако је и друга комбинација деспота Ђурђа да дође до пресудног утицаја у Угарској, пропала. После су све ствари пошле наопачке, и деспот Ђурађ је напустио план, по коме би, влашћу у Угарској, спасавао своју државу.

Владаоци као трговци.

Византиски цар Теофило (829—842) седео је једнога дана у своме двору у Цариграду крај прозора и посматрао како бродови улазе и излазе из Златнога Рога. Од једном обрати он пажњу на један трговачки брод, који је био необично леп и велик, а пун крцат разне робе. Теофило зовне ађутанта и нареди му, да сиђе на пристаниште и да распита, чији је тај брод. Кад се ађутант вратио, извести цара, да је то брод његове жене, царице Теодоре, и да је роба у њему њена. Кад је цар Теофило то чуо, он се наљути и, вичући, да се они који владају не смеју бавити трговином, нареди, да се царичин брод са целим товаром на њему, који је представљао врло велику вредност, потопи. Та наредба буде наравно одмах и извршена. По себи се разуме, да царици Теодори није више никада пало на ум да се бави трговином.

Наши владооци средњега века као да нису имали онако високе појмове о владалачком положају и владалачким дужностима, као цар Теофило. За многе од њих има података да су се помало бавили трговином, и да су чак свој владалачки положај употребљавали у корист својих трговачких предузећа.

Тако је краљ Милутин, првих година XIV века, издао Дубровчанима једну повељу са разним повластицама за трговање по његовој држави. У тој

повељи наређује краљ Милутин: „И да им се не наметује без воље месо купити, или брава или свиње, или краљево или чије годе, ни малу ни велику купљу. Разве кади се хоће краљево месо продати, да се заручи по всему тргу, да не продају ни купују меса, до коле се краљево прода“.

Као што се види, краљ Милутин је лепо осигурао првопродају своје робе; тек када се његова роба прода, могла је да се продаје и роба његових сретних поданика.

У погледу трговине босански српски владоци средњег века нису ни мало заостајали за својим колегама у Немањинској држави.

Тако је н. п. босански краљ Твртко II Твртковић послао у Дубровник у децембру 1442 год. „сребра фина 1250 литара“. Он је именовано у Дубровнику за свог трговачког агента и заступника Мароја Растића, и наредио је, да „када речени Мароје види време и рече да више речена сребра продаду се на дукате на златне, да се има продати, и ти речени дукати да се поставе на поставу у нашем комуну на место више реченога сребра, а на име господина краља Твртка“.

На модерном национално-економском језику, то би се казало, да је господин краљ Твртко II Твртковић — трговао и правио спекулације са ажијом.

Твртков наследник „Штефан Томаш, краљ Србљем, Босни, Поморију и к тому“, пошао је још даље. Он је у фебруару 1449 год. начинио са неким кнезом Николом из Трогира уговор, по коме је постао ортак Николин за трговање по Босни. У том акту каже краљ Томаш, како је уговорио са Николом „да има прибавити у нашем краљевству за нашега слугу, и учинити с нами опћено трговање: да ми имамо дати из наше коморе (касе) шест

тисући дуката, у дукати али (или) у сребру, а више речени кнез Никола да има дати другу шест тисућ дуката. И да се ти дукати имају поставити заједно у опћину и држати пет годишта, од онога времена, када се ставе заједно. И да тим пинези (парама) има тржити (трговати) на све четири стране, куда му буде боље видити. И да има ставити један стачун (дућан) у Сплиту, други у Хвојници, трећи у Јајцу, а да му ми имамо дати куће у наших мистих, гди му буде потребовати. И да ми речени господин краљ Томаш имамо узимати у тих стачуних тој, што нам буде потребно у нашу кућу и за наш двор, а да имамо плаћати како и иним (другим) трговцем пошто буде право. И јоште хоћемо да сва сребра, која доходе у нашу комору (благајну), и која се налазе у наших мистих на продају, да се имају дати њему за готове дукате, пошто их могао буде куповати. А да тизи трзи и тај сребра имају бити добића на поли и штете, часа бог обори (сачувај). А што би га која шкода (штета) нашла у нашем русагу (држави), да је на наш разлог (рачун), изам (сем) турске силе“.

Као што се види краљ Томаш је ступио са 6000 дуката као ортак у радњу кнеза Николе из Сплита. Кнез Никола се обвезао да и он уложи у заједнички посао 6000 дуката и да отвори три дућана, у Сплиту, Хвојници и Јајцу. Добит ће делити по пола, а и штету ће исто тако сносити по пола. Уговарачке су стране нашле за потребно да чак и у уговор унесу усклик, да их бог сачува од губитка . . .

Изгледа да је у овај посао ушао кнез Никола са више искуства но краљ Томаш, јер он је себи осигурао две врло важне ствари: постао је главни лиферант за двор, и добио је монопол за куповину сребра из босанских рудника. Он је истина и од

тога посла половину чисте добити имао да даде краљу, али без краљевског ортаклука, он те по-властице не би уопште имао. Сем тога, краљ је је имао да сноси сву штету, коју би Никола имао у Босни, осим ако би страдао од турске војске. Као што се види кнез Никола је себе добро осигурао са свих страна . . .

Да напоменем још да је и госпођа Јела Балшићка, кћи кнеза Лазара, о којој је, због њене лепоте и духовитости, са онолико одушевљења често писао Г. Чеда Мијатовић, имала инвестираних у трговину Лавра Шиговића у Бару шест стотина дуката. У свом тестаменту 1442 год. она је наредила, да се добитак од тог капитала, уложеног у Лаврову трговину, употреби на одржање цркве, коју је она сазидала себи за гробницу.

Наше избеглице у XV веку.

— Тестаменат Прибислава Вукотића —

Међу емигрантима, који су после пада Босне 1463 год., отишли у Италију био је и босански великаш Прибислав Вукотић. Он је после свога доласка у Италију живео тамо као изагнаник, не напуштајући никада наду, да ће се вратити у своју отаџбину и своје господство. Кад је, оронуо здрављем, видео да се његове наде о повратку у отаџбину неће испунити, он је 25 марта 1475 год. написао тестаменат и предао га млетачком нотару, Николи Пину.

Тестаменат Прибислава Вукотића занимљив је и важан због многих података за културну историју нашега народа, који се у њему налазе, и за упознавање прилика, у којима је живео наш народ у другој половини XV века, и у којима је живела наша емиграција у то доба.

После уобичајених фраза, које уводе у тестаменат, наређује Прибислав да се олтару Св. Марије у цркви Св. Ђурђа у Падови, која је у близини његове гробнице, исплати сто дуката. Сем тога, оставио је он за тај олтар: једну свилену одежду, један сребрн путир, један служабник и један мали олтар, израђен од слонове кости.

Даље је Прибислав Вукотић наредио, да једна особа на његов трошак за спас његове душе отпутује у Јерусалим на Христов гроб. Исто тако

да једна особа о његовом трошку оде у Рим, и једна у Сан-Ђакомо-ди-Компостела у Шпанији.

Прелазећи на одредбе о оставини својој жени, Прибислав Вукотић наглашује да „у Босни жена не добија никакав мираз, него је тамо муж прима из љубави, ради њене доброте и због честитости њене породице“. И Прибислав истиче: ни њему жена није донела никаква мираза. Али јој он ипак зато оставља целу њену гардеробу, све њене појасеве, и сво златно прстење са четири дијаманта и три рубина. Сем тога, оставља он жени орден Змаја, који је добио од угарскога краља, орден са 5 зрна бисера, 2 дијаманта и 3 рубина, што га је добио од шпанскога краља Алфонса, и накит за ношење око врата, што му га је поклонио кипарски краљ. Сем тога оставио је Прибислав својој жени и имање, што га је купио од г-ђе Катарине Буцакарини и хиљаду дуката у готову новцу. „Све ове предмете остављам ја њој са свима правима, и она може после моје смрти са њима располагати потпуно слободно. Њеном сећању препоручујем ја моју част и част мога сина.“

Своме сину из првога брака, Рафаилу, завештао је Прибислав пет стотина дуката, рачунајући ту једну кућу, коју је он купио од Матије Балби за сто педесет дуката. Али како је Рафаило још за живота његова добио кућу и узајмио од њега три стотине и педесет дуката, тако да после његове смрти не би имао управо ништа да добије, наредио је, да му се после његове смрти, из готовине, исплати још четири стотине и деведесет дуката. Својим синовима Петру и Ђорђу оставио је по пет стотина дуката, а својим ћерима Катарини, Варвари и Ани по шест стотина дуката.

Пошто је његова жена у тај мах, када је он писао тестаменат, била у другоме стању, наредио је

Прибислав, да се за дете, које се роди, депонује, ако буде син пет стотина, а ако буде кћи шест стотина дуката. Сем тога, оставио је својој кћери Катарини велик позлаћен сребрн појас „израћен босанским начином“, а свима ћерима бисер у вредности од сто шеснаест дуката.

Најзанимљивија је одредба Прибиславова, да његов мач, мамузе и појас добије онај од његових синова, који буде промовисан за доктора или постане витез.

Средњој кћери, Катарини, коју је, изгледа, особито волео, оставио је своја пера (шеснаест комада) и још два појаса, један од дрвета са инкрустираним сребром и један златан „израћен на босански начин“.

Сва деца, синови и кћери, имају на равне начине да поделе: две хаљине, извезене златом „на босански начин“, један огртач од чоје, извезен златом, две свилене горње хаљине, једно шарено сомотско одело, једну кожу од куне, једну завесу од тирске свиле, осам разних кожа, извезених златом, три пара мамуза, сребрн нож, турски мач, једне златне и једне сребрне мамузе, шест ћилимова, један златан прстен за печачење, два свилена креветска покривача, итд.

Занимљива је још последња наредба у тестаменту Прибислава Вукотића: „Ако се која од мојих кћери, што бог сачувај, али што се често дешава, без дозволе своје матере уда, неће добити ништа...“

Као што се из овога види, властелин босански Прибислав Вукотић, био је за своје доба врло богат човек: у своме тестаменту он је само у готовом новцу завештао пет хиљада четири стотина и деведесет дуката, сем разних других ствари од вредности и непокретнога имања. Стога његов тестаменат даје слику о култури, благостању и господству српске властеле у Босни у XV веку.

Буран дан у Бару 1247 год.

Кад је Стеван Војислав 1040 год. дигао устанак у зетском приморју и основао зетску српску државу, која је временом обухватила скоро све српске области, била је једна од главних брига српских државника, да слободна српска држава добије и своју независну црквену организацију. Поникла у борби против Византије, српска се држава у својој црквеној политици ослањала на ривала цариградске патријаршије, на папску курију. И папска је курија, оснивањем архиепископске столице 1067 у Бару, дала српској држави слободну независну цркву.

Против оснивања барске архиепископије устала је дубровачка црква. Она је доказивала, да су све српске земље у црквеном погледу њој подложне. Због тога је настала борба између дубровачке и барске архиепископије, која је трајала скоро две стотине година. Та борба се завршила пуном победом барске цркве.

Историја те борбе необично је занимљива у многим погледу. Папска се курија у тој борби односила према Бару и Дубровнику како јој је кад била потребна српска држава или млетачка република (под којом је у то доба био Дубровник): кад јој је Србија била потребна она је повлађивала барској цркви, кад су јој били потребни Млетци, она је повлађивала дубровачкој архиепископији

и потврђивала њена тобожња права на црквену власт у свима српским земљама.

Српски су државници међутим и после оснивања православне независне цркве (1219), врло енергично и искрено бранили и даље слободу католичке цркве у Србији. Криза у борби због тога са дубровачком црквом постала је акутна пред средину XIII века. Онда је због тих црквених питања долазило и до туче између Дубровчана и Барана. Ситуација је у тај мах била повољна за Дубровник. Стога је папски легат у мају 1247 решио тај спор у корист Дубровника, и наредио, да се дубровачкој архиепископији подложи барска црква и све покрајине у Србији.

Дубровчани су онда наредили ђакону Матеју, да одмах иде у Бар и да тамо изврши решење папског легата: да барску архиепископију подложи дубровачкој цркви.

Мисија ђакона Матеја није била обична, и извршити задатак, који му је био поверен, није било лако. У суботу 11 маја 1247 год. стигао је ђакон Матеј, снабдевен свима потребним актима, уверењима и изјавама, са својом пратњом у барско пристаниште. Он је одатле одмах послао два човека и архиђакона Петра барском капетану, са поруком, да долази изасланство дубровачког архиепископа у Бар к њима. Од стране барског каптола одговорено је изасланицима ђакона Матеја, да ће дубровачко изасланство бити радо примљено. Према тој поруци изасланици дубровачког архиепископа уђу сутра дан, у недељу 12 маја, у Бар, и дођу код цркве Св. Ђорђа, где је била архиепископња. Кад је ђакон Матеј дошао у архиепископију, у цркви је већ била почела служба, којој је присуствовао заступник барског архиепископа, архиђакон, са још неколико каноника.

Пошто су дубровачки изасланици ушли у цркву, архиђакон им је пришао, па кад су га они поздравили у име архиепископа и каптола дубровачког, он их је запитао, зашто су дошли у Бар. Ђакон Матеј му је одговорио, да су они дошли у име архиепископа и каптола дубровачког, њему и каптолу барском, са писмом и извесним порукама, и замолио га је, да сазове барски каптол, па да и он и каптол саслушају писмо и поруке дубровачког архиепископа. Архиђакон им је одговорио, да оду кнезу барском и да му кажу, да сазове грађане, а он ће са каптолом одмах после службе доћи. Ђакон Матеј је онда одмах учинио што му је рекао архиђакон.

На молбу изасланика дубровачког архиепископа, барски кнез је сазвао код цркве Св. Петра старце и грађане. Тамо су онда дошли и изасланици дубровачки. Ту су они сви заједно чекали да дођ архиђакон, као што је био обећао. Али је архиђакон вероватно добро знао садржину писма дубровачког архиепископа, и какве су његове поруке, па није дошао. Дубровачки изасланици су, заједно са барским грађанима, дуго чекали на архиђакона, али кад он није дошао, они онда замоле кнеза, да га он, у име своје и у име њихово, позове да дође, као што је био обећао. Кад је кнез послао једног чиновника, да позове архиђакона на збор, он је одговорио: „Сео сам за ручак, не могу доћи“.

Кад су дубровачки изасланици могли мислити, да је архиђакон ручао, онда је кнез поново послао архиђакону, и замолио га, у име своје, у име старца и грађана барских, и у име изасланика дубровачких, да по обећању дође на збор. Ако неће да дође, поручио му је даље кнез, могу сви они, ако он хоће, доћи к њему. Архиђакон је међутим на ту поруку одговорио, да још не може доћи, јер сада његови клирици ручају.

Пошто је већ било доцкан, кнез предложи, да и они сви иду да ручају, па да се онда после ручка опет састану, и да онда поново пошаљу по архиђакона и по каптол. Дубровачки изасланици и остали одмах прихвате тај предлог, и тако се збор разиђе.

Кад су се после ручка опет сви поново састали код цркве Св. Петра, пошаљу, по трећи пут, по архиђакона. Овога пута је, у име свих сакупљених, послат архиђакону Теодор, ђакон цркве, код које је збор био окупљен. Архиђакон је на то заједно са Теодором послао збору свога подђакона Петра, који је дубровачким изасланицима у име његово изјавио, да се он чуди њима, што су долазили, и да он неће да прими ни њих, нити икакво писмо дубровачког архиепископа и каптола, и да неће да чује њихове поруке. Он стоји на становишту, које је утврђено, кад су пре изасланици дубровачки били у Бару.

Одговор архиђаконов био је врло одлучан и енергичан. Али се дубровачки изасланици тим одговором нису дали збунити. Они су, и по четврти пут, послали архиђакону, и замолили га да, из поштовања према папској курији, он и каптол приме писма дубровачког архиепископа, и да чују оно, што изасланици имају да му кажу. Кад су они, који су овога пута били послани архиђакону, отишли у његов стан, њима је речено, да архиђакон није код куће, а неки клирици су им рекли, да је архиђакон отишао у лов!

Кад су дубровачки изасланици видели, да архиђакон никако неће да дође и да се састане с њима, онда је ђакон Матеј пред црквом Св. Петра, где су се били сакупили, у присуству кнеза, старца, грађана и неколицине барских клирика, који су се ту затекли, призвао по обичају римску цркву, и

прочитао је писмо, што га је дубровачки архиепископ упутио барском каптолу, и писмо, којим је он био овлаштен да буде прокуратор по овој ствари.

Ђакон Матеј је имао спремљен и проглас, којим се Баранима забрањује да приступе избору новог архиепископа, али то писмо није прочитао, јер је, чим је прочитао прва два писма, међу грађанима настало комешање. Грађани, и чак неки од клирика, стали су викати, грдити и претити. Неки су грађани викали: „Шта се нас тиче папа? Господин наш краљ Урош наш је папа!“

Кад су дубровачки изасланици видели, колико је свет узрујан, и да према томе не могу своју намеру и задатак извести, а да због узбуђења масе могу рђаво проћи, они се повуку и оду у гостионицу, где су били одсели. Тамо међутим чују, да су клирици наговорили неке Баране, да их, при повратку, пресретну негде на путу и да их нападну. Видећи да је у вароши велико раздражење због њиховог поступка, дубровачки су изасланици замолили барског кнеза Јована, да им да пратњу до мора. Кнез Јован се одазвао тој њиховој молби, и дао им је свога сина и још неке младиће, да их отправе до пристаништа. На путу им се ништа није догодило.

Чим су дубровачки изасланици стигли у пристаниште, ђакон Матеј је о свему, што се тај дан догодило, написао опширан извештај и послао га је у Дубровник. Овај извештај ђакона Матеја о догађајима онога бурног дана, писан под свежим и непосредним утисцима, истога дана кад се све то десило, врло је важан и занимљав докуменат у сваком погледу.

Из њега се види, како је барски архиђакон енергично одбијао претензије дубровачке архиепи-

скопије, и како се титрао са дубровачким изасланицима. Види се, осим тога, да су са архиђаконом у борби против претензија дубровачке цркве били солидарни и клирици и грађани барски. Што су се они окупили око дубровачких изасланика и заједно са њима ишчекивали архиђакона, могло је бити стога, што нису знали каква је порука дубровачког архиепископа, а можда је било удешено, да се демонстрације изведу у моменту, кад дубровачки изасланици буду хтели да објаве акт о подложности барске архиепископије дубровачкој цркви.

Али су у целој ствари најкарактеристичнији они узвици, што су се чули из уста неких грађана, кад су изасланици хтели да читају акта, што су их собом донели. Неки грађани су том приликом довикивали дубровачким изасланицима: „Шта се нас тиче римски папа? Наш је папа господин краљ Урош!“ Те еунуцијације показују, колико је у Урошевој држави државна идеја била снажна, кад су католички грађани у Бару могли овако говорити и, заједно са католичким свештеницима, демонстрирати против решења папске курије.

Занимљива је у овом догађају и особа барскога кнеза, који се у целој овој ствари врло коректно држао, и правио се, за цело време боравка дубровачких изасланика у Бару, врло објективан, док је без сумње био у договору са архиђаконом, и заједно с њим целу ову ствар инсценисао.

Неколико година после овог догађаја (1254) решено је дефинитивно питање о дубровачко-барском спору: папска курија признала је независност католичке цркве у српској држави.

Неколико речи на крају.

Слике и чланци, штампани у овој књизи, писани су без икаквих научних и књижевних претензија, већином у брзини и пригодом. Већина од њих штампана је у фељтону „Политике“.

И ако немају веће вредности, мислим да ће, издани у посебној књизи, корисно послужити широј публици за разумевање прошлости свога народа, коју она тако слабо познаје.

Београд
12 јуна 1923.

Ст. Ст.

У складу са Стратегијом развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године (Службени гласник РС бр. 51/2010), а у жељи да корисницима учинимо видљивим садржај обимног библиотечног фонда којим библиотека Управе за заједничке послове републичких органа располаже, претходних година започели смо дигитализовање богате и разноврсне грађе. Са задовољством представљамо неке наслове из до сада дигитализованих монографских публикација, које се у целини могу видети у ПДФ формату на адреси: <http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

1867. година

Протоколи редовне Народне скупштине држане о миогљудне 1867. године у Крагујевцу

1868. година

Зборник закона и уредба изданих у Књажеству Србији од почетка до краја 1868. године, књига XXI

1869. година

Устав Књажества Србије проглашен на Петров-дан на Великој народној скупштини држаној у Крагујевцу о Духовима 1869. године

Правила по којима се има управљати у болници Казнителног завода у Београду, 1869.

Зборник закона и уредба изданих у Књажеству Србији од почетка до краја 1869. године, књига XXII

Српска библијографија за новију књижевност 1741–1867. (саставио Стојан Новаковић), 1869.

1870. година

Зборник закона и уредба издани у Књажеству Србији од почетка до краја 1870. године, књига XXIII

Законик Стефана Душана, цара српског (1349. и 1354), издао и објаснио Стојан Новаковић, 1870.

Протоколи Народне скупштине која је држана у Крагујевцу 1870. године.

Протоколи Велике Народне скупштине држане 10. јунија 1869. године у Крагујевцу, 1870.

Царски казнени законик (копија хатихумајуна, превели с турскога оригинала Хусеин ефендија Карабеговић и Никола ефендија Краљевић, Сарајево), 1870

Димитрије Радовић: Теорија казненог поступка, с погледом на Законик о поступку судском у крив. делима, за Књажество Србију, од 10. априла 1865. године, 1870.

Нил Попов: Србија и Русија од Кочине крајине до Св. Андрејевске скупштине, свезка 1, 1870.

Нил Попов: Србија и Русија од Кочине крајине до Св. Андрејевске скупштине, свезка 2, 1870.

Нил Попов: Србија и Русија од Кочине крајине до Св. Андрејевске скупштине, свезка 3, 1870.

Нил Попов: Србија и Русија од Кочине крајине до Св. Андрејевске скупштине, свезка 4, 1870.

1871. година

Зборник закона и уредба изданих у Књажеству Србији за 1871. годину, књига XXIV

Закон о пороти за Књажество Србију, 1871.

Закон о окружним штедионицама, 1871.

Измене и допуне у Закону о правозаступницима, 1871.

5

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. ДНЕВНИК ВЕЛИКОГ РАТА: ПРВИ СВЕТСКИ РАТ У
ОГЛЕДАЛУ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ И ШТАМПЕ
Приредила Гордана Илић Марковић
Београд: Самиздат, 2014.
2. АРМАГЕДОН
Влада Арсић
Београд: Самиздат, 2014.
3. ОЧАРАВАЈУЋЕ ЋУДИ ДРУГИХ ЉУДИ
Александар Мекол Смит
Београд: Самиздат, 2013.
4. ОБУЦИ СВОЈУ ПОРОДИЦУ У СОМОТ И ЦИНС
Дејвид Седарис
Београд: Самиздат, 2014.
5. ВРАНА
Ерик Акел Сунд
Београд: Самиздат, 2014.
6. ИНСАЈДЕР, МОЈА ПРИЧА
Бранкица Станковић
Београд: Самиздат, 2014.
7. ДАРКМАРКЕТ: КАКО СУ ХАКЕРИ ПОСТАЛИ НОВА
МАФИЈА
Миша Глени
Београд: Самиздат, 2013.
8. КЊИГА О ХАМЛЕТУ
Растко Костић
Београд: Krug Commerce, 2011.
9. КРЕАТИВНО ПИСАЊЕ: ОТКРИЈТЕ СВОЈ ДАР ПИСАЊА
Доротеа Бренд
Београд: Бабун, 2011.
10. ОКО У ТРОУГЛУ
Израел Регардије
Београд: Бабун, 2010.
11. ПАД АРКОНЕ ИЛИ СУМРАК СЛОВЕНСКОГ
ПАГАНИЗМА
Београд: Атос, 2009.
12. РЕЧНИК СВЕТИХ И МАГИЈСКИХ БИЉАКА
Кристијан Реч
Београд: Бабун, 2014.

13. СУФИЗАМ: МИСТИЦИ ИСЛАМА
Рејнолд А. Николсон
Београд: Бабун, 2011.
14. СУСРЕТИ СА ИЗУЗЕТНИМ ЛЈУДИМА
Георгије Иванович Гурђијев
Београд: Бабун, 2013.
15. СВЕТИ ГРАЛ: ТАЈНА НАД ТАЈНАМА
Џил Морган
Београд: Бабун, 2006.
16. ТЕМПЛАРИ: ИСТОРИЈАТ И МИТОВИ ЛЕГЕНДАРНОГ
ВИТЕШКОГ РЕДА
Мартин Шон
Београд: Бабун, 2009.
17. УМЕЋЕ РАТОВАЊА: ЦЕЛОВИТО ИЗДАЊЕ
Сун Цу
Београд: Бабун, 2014.
18. ВЕШТИНА РАТОВАЊА
Сун Пин
Београд: Бабун, 2010.
19. ПРИЧЕ О СИЛВИЈИ
Слободан Шабелић
Београд: Ренде, 2014.
20. БОЖАНСКА ДЈЕЧИЦА: РОМАН ЗА ОДРАСЛЕ КОЈИ БИ
ЖЕЛЕЛИ ОСТАТИ МЛАДИ
Татјана Громача
Београд: Ренде, 2014.
21. ПОСЛЕДЊЕ СТВАРИ
Боривој Герзић
Београд: Ренде, 2014.
22. САХРАНА ЈЕДНОГ ПСА: РОМАН
Томас Плецингер
Београд: Ренде, 2014.
23. ЛУК И ВОДА
Анте Томић
Београд: Ренде, 2014.
24. СРПСКО-НЕМАЧКИ РЕЧНИК
Београд: Новости; Јасен, 2014.
25. СРПСКО-ФРАНЦУСКИ РЕЧНИК
Београд: Новости; Јасен, 2014.

26. СРПСКО-ЕНГЛЕСКИ РЕЧНИК
Београд: Новости; Јасен, 2014.
27. СРПСКО-ШПАНСКИ РЕЧНИК
Београд: Новости; Јасен, 2014.
28. РЕЧ НЕДЕЉЕ: ИЗБОР ИЗ КОЛУМНИ НИН-а
Јован Ћирилов
Београд: НИН, 2014.
29. МАЛИ ЕКОНОМСКИ РЕЧНИК
Београд: НИН, 2014.
30. СТАТИСТИЧКИ КАЛЕНДАР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА
2014.
Београд: Републички завод за статистику, 2014.
31. ДИПЛОМАТСКИ ПРОТОКОЛ
Зоран Вељић
Београд: Службени гласник, Дипломатска академија МСП
Србије, 2009.
32. СУМРАК ЗАПАДА: АГРЕСИЈА НАТО: ДА СЕ НЕ
ЗАБОРАВИ
Београд: Београдски форум за свет равноправних; Милениум
груп, 2010.
33. СРПСКИ ВЕЛИКАНИ
Мила Милосављевић
Београд: ЈРЈ, 2012.
34. СПАСИТЕЉ
Ју Несбе
Београд: Лагуна, 2013.
35. СИН
Ју Несбе
Београд: Лагуна, 2014.
36. СВЕТАЧНИК: СРПСКЕ СЛАВЕ И ОБИЧАЈИ: ДЕО 1.
Ђорђе Рандељ
Београд: НИН, 2013.
37. ФАНТАСТИЧНА НОЋ
Штефан Цвајг
Београд: Ringier Axel Springer, 2015.
38. ЕЛИЗЕЈСКА ТРИЛОГИЈА: ПОЕТСКО ХОДОЧАШЋЕ ОД
ЛЕТАРГИЈЕ ДО ЛИТУРГИЈЕ 1984–2000
Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2013.

39. АЛБЕДО, АУРА, АЛХЕМИЈА: 99 ПЕСАМА О
ЗАПАЊУЈУЋОЈ ЈАСНОЋИ НЕИЗГОВОРЕНИХ РЕЧИ:
ПОЕТСКА ТРИЛОГИЈА
Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2013.
40. ИНСОМНИЈА, БЕЛЕ НОЋИ: 77 ПЕСАМА О ЛЈУБАВИ,
ИЗДАЈИ, ДЕМОНИМА И ОСТАЛИМ СВАКОДНЕВНИМ
УМИРАЊИМА
Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2013.
41. НОВО РАСПЕЋЕ: АНТОЛОГИЈА САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ
ПРОЗЕ ТРАГОМ ЕСТЕТСКОГ ЕГЗОРЦИЗМА: 1967–2000
Приредио Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2013.
42. ЕЈДЕТСКЕ СЛИКЕ: ПОЕТСКО-ФЕНОМЕНОЛОШКИ
МИКРОЕСЕЈИ, ЕСЕЈИ И РЕФЛЕКСИЈЕ: 1892–2012
Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2014.
43. ТЕЧНИ КРИСТАЛ: АНТОЛОГИЈА СРПСКОГ
МИКРОЕСЕЈА XX ВЕКА
Приредио Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2014.
44. ФОТОГРАФИЈА ГЛАСОВА I И II: ЕСЕЈИ О
ФЕНОМЕНИМА ИСТОРИЈЕ ДУХА И КУЛТУРЕ 1992–2008
Зоран Богнар
Београд: Драганић, 2014.
45. БЕОГРАД ИСПОД БЕОГРАДА
Зоран Љ. Николић
Београд: Лагуна, 2014.
46. ПРИРУЧНИК ЗА АУТОРСКА И СРОДНА ПРАВА СА
ОБРАСЦИМА И ПРОПИСИМА
Бранислав Стојановић
Београд: Службени гласник, 2008.
47. ПРИЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СТРАТЕШКОГ И ПРАВНОГ
ОКВИРА У ОБЛАСТИ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ
Београд: Министарство рада и социјалне политике, Управа за
родну равноправност, 2010.
48. МАПИРАЊЕ ПОРОДИЧНОГ НАСИЉА ПРЕМА ЖЕНАМА
У ЦЕНТРАЛНОЈ СРБИЈИ
Марија Бабовић, Катарина Гинић, Оливера Вуковић
Београд: Министарство рада и социјалне политике, Управа за
родну равноправност – Пројекат Борба против сексуалног и
родно заснованог насиља, 2010.

49. СТАТИСТИЧКИ ГОДИШЊАК СРБИЈЕ ЗА 2014.
Београд: Републички завод за статистику, 2014.
50. АМОК
Штефан Цвајг
Београд: Ringier Axel Springer, 2015.
51. СНЕШКО
Ју Несбе
Београд: Лагуна, 2013.
52. ЖИВОТ И ДЕЛО ВЕЉКА ПЕТРОВИЋА
Александар Пејовић
Београд: Слово љубве, 1977.
53. ЈЕРЕТИЧКЕ ЛЕКЦИЈЕ: ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ
Хорхе Луис Борхес
Чачак: Дом културе, 1985.
54. ОГЛЕДИ ИЗ НАРОДНОГ ПЕСНИШТВА
Јован Деретић
Београд: Слово љубве, 1978.
55. КАМЕРОГРАФИЈА ИЛИ ЊУЈОРШКИ СНИ(МЦИ)
Маја Херман Секулић
Београд: Сфаирос, 1990.
56. НАДАХНУЋА И ЗНАЧЕЊА: КЊИЖЕВНОИСТОРИЈСКИ
ОГЛЕДИ
Стојан Ђорђевић
Београд: Слово љубве, 1978.
57. ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2014.
Београд: Републички завод за статистику, 2014.

PREPORUČUJEMO

1. Dimitri Verhulst: ZALUDNOST ŽIVLJENJA / Beograd: Clio, 2015.

Preuzeto sa sajta: http://clio.rs/ZALUDNOST-ZIVLJENJA_Knjiga_12719

U romanu *Zaludnost življenja* Dimitri Verhulst širom otvara vrata svoje mladosti. Glavni junak je dečak iz disfunkcionalne porodice koja živi u zabačenom selu. Majka ga je napustila nakon teškog porođaja i ostavila da živi sa ocem i trojicom ujaka u bakinoj kući. Neotesani i grubi, nestabilni i van kontrole, junaci ove priče valjaju se na dnu društvene lestvice i prave potpunu zbrku od svojih života. Jedino sin na kraju uspeva da se distancira, ne bez bola i melahnolije.

Verhulst uvodi čitaoca u svet bez stida ili manira, u otuđeni svet, uspevajući na neverovatan način da održi delikatnu ravnotežu. Dok piše o gubitnicima i ljudima s društvene margine, smenjuju se komična preuveličavanja, razumevanje i simpatije u suptilnoj ravnoteži.

Zaludnost življenja novi je vrhunac u radu Dimitrija Verhulsta zbog kojeg ga porede sa irskim piscem Rodijem Dojлом.

O autoru:

Dimitri Verhulst (1972) belgijski je pisac i pesnik. Za zbirku priča o svojoj mladosti, *De kamer hiernaast*, nominovan je za književnu nagradu NRC Literair Prijs. Široj publici postao je poznat 2003. godine kada je izašao njegov roman *Problemski Hotel*, o stanovnicima centra za azilante u Arendonku, Belgija. Knjiga je prevedena na više od deset jezika. Njegov roman *Zaludnost življenja* objavljen je 2006. godine i za njega je dobio nagradu Publieksprijs Gouden Uil. Roman je doživeo veliki uspeh, preveden je na devetnaest jezika, a po njemu je snimljen i film koji je prikazan na festivalima širom sveta. Za svoj roman *Godverdomse dagen op een godverdomse bol* 2009. godine dobio je nagradu Libris. Dimitri Verhulst piše za književne novine *Underground*, *Nieuw Wereldtijdschrift* and *De Brakke Hond*.

2. Rui Zink: UGRADIVANJE STRAHA / Beograd: Clio, 2015.

Preuzeto sa sajta: http://clio.rs/UGRADjIVANJE-STRAHA_Knjiga_12666

Dva državna službenika, govornik i majstor, prvi elegantan i slatkorečiv, drugi neotesan i mrzovoljan, pojavljuju se na vratima stana jedne samohrane majke koja živi sa svojim malim sinom. Pojavljuju se sa nalogom da ugrade u kuću strah, kao

da je posredi plin, klima, kablovski internet ili neka slična uobičajena instalacija u svakom domaćinstvu.

Dijalozi, pridike o strahu i njegovoj poučnosti, ispresecani pričama, slikovitim pripovestima o tome kako je strah koristan za život (priča o majci koja odvodi svog sina u šumu i ostavlja ga tamo da ga pojedu vukovi, priča o silovanju jedne starice u jednoj pustoj gradskoj četvrti, o epidemiji izazvanoj nekim čudnim virusom, o jadnim siromasima koji pljačkaju ljude u javim prostorima, o biljki ljudožderki...) u osnovi čine sadržaj ovog dinamičnog romana, koji se po mnogim svojim karakteristikama približava pozorišnom komadu. Situacija je vrlo jasna, sva tri dramska jedinstva su tu; prisutne su akcija, intriga, kriza, rasplet.

Očigledno je da se radnja romana odvija u Portugalu, ali se ove lokalne odredbe vrlo lako prevazilaze, te pitanja koja nam Zinkova naracija postavlja uzdižu ovu priču na globalni nivo, odnoseći se na savremeno društvo uopšte. Roman govori o sadašnjosti, o tome šta se dešava ovde i sada, o društvu u kome se strah širi sistematski, od kuće do kuće, od jedinke do jedinke, od građanina do građanina, koji čuti i prihvata. Prihvata, jer ne želi da se protivi napretku, jer je dobar i želi dobro svima nama. A ugrađivanje straha je patriotski cilj, nešto što će doneti dobro svima. Doktrina, uterivanje straha, učutkivanje štampe, učutkivanje čitalaca, učutkivanje glava koje misle.

O autoru:

Rui Zink rođen je 16. juna 1961. u Portugalu. Piše pripovetke, romane, eseje, pozorišne komade i knjige za decu. Profesor je književnosti na Univerzitetu u Lisabonu.

Njegova najpoznatija dela su zbirka pripovedaka *Ljudi pauci* (Homens-Aranhas, 1994) i romani *Rezervni igrač* (O Suplente, 2000) i *Turistička destinacija* (O destino turístico, 2008). Za roman *Dádiva divina* (2008) koji je pod naslovom *Božji dar* naša kuća objavila 2011. godine, Rui Zink je dobio portugalsku PEN Klub nagradu. Još jedno njegovo delo uvršteno je u ediciju Gral i prevedeno na srpski jezik. To je roman *Ugrađivanje straha* (A instalação do medo, 2012) koji će se u našim knjižarama naći u oktobru 2015. godine.

Svoju zemlju Rui Zink predstavljao je na međunarodnim literarnim događajima poput Bijenala u Sao Paulu, Sajma knjiga u Tokiju i Edinburškog književnog festivala. Dela ovog autora prevedena su na nemački, engleski, francuski, španski, rumunski, hrvatski i hebrejski.

3. Lefteris Kuljerakis: BEZ KORENA / Beograd: Clio, 2015.

Preuzeto sa sajta: http://clio.rs/BEZ-KORENA_Knjiga_12649

Ovo je usamljениčka, neukrotiva knjiga – mračni roman, književno delo intenzivnog unutrašnjeg ritma i poetike koje se kreće između mita, snova i stvarnosti i teče poput reke. Autor oživljava tradiciju bildungsromana kombinujući je sa karakteristikama pikarskog žanra i vešto kreira novi tip mladog junaka uz pomoć postmodernističkih književnih tehnika i prostorno vremenskih preklapanja. Inovativni zaplet otkriva autorove najdublje misli, a pripovedanje u prvom licu preuzima formu unutrašnjeg monologa, ozbiljnog pogleda u dubinu bića, bolnog preispitivanja, nemilosrdnog ogoljavanja priče pred očima čitaoca-psihoanalitičara. *Bez korena* je iznenađujuća knjiga, živopisna bajka, ne o legendi, već o namerno prikrivenoj realnosti.

O autoru:

Lefteris Kuljerakis rođen je na Kritu, u gradu Hania. Završio je osnovne i postdiplomske studije ekonomije i radio kao menadžer u raznim kompanijama i organizacijama. Aktivno je učestvovao u studentskim udruženjima i omladinskim pokretima, a bio je i specijalni savetnik Evangelosa Venizelosa u periodu 2000–2004, kada je Venizelos bio na funkciji ministra kulture Grčke. Potom je izabran za poslanika u regionalnoj skupštini Prefektore kritske regije Hania. Značajna su njegova učešća u javnim diskusijama, naučnim skupovima i kongresima, a uspeh je zabeležio i kao kolumnista i radio producent. Nakon svog prvenca, radikalnog, kako je okarakterisan, romana *Pogled na vreme* (2009), pisac se 2012. vraća na grčku književnu scenu svojim još impresivnijim romanom *Bez korena*.

4. Milorad Ekmečić: DUGO KRETANJE IZMEĐU KLANJA I ORANJA – ISTORIJA SRBA U NOVOM VEKU 1492–1992. / Beograd: Evro-Giunti, 2011.

Preuzeto sa sajta:

http://www.delfi.rs/knjige/50003_dugo_kretanje_izmedju_klanja_i_oranja_-_istorija_srba_u_novom_veku_1492-1992_knjiga_delfi_knjizare.html

Istorija akademika Milorada Ekmečića, treće dopunjeno izdanje, nezaobilazno je štivo za sve one koje zanima srpska istorija od XV do kraja XX veka. Na slikovit, zanimljiv i prijemčiv način ona daje najkraću sintezu istorije jednog naroda koji je prelazio iz rata u rat, sa ralicama koje se nisu menjale za najmanje četiri veka. U novo izdanje uneti su novi, dosad nepoznati detalji iz evropske i srpske historiografije, jer je autor na osnovu dugog istraživanja nepoznatih izvora ponudio sintezu nacionalne istorije u okviru opšte istorije sveta.

5. Andrej L. Šemjakin: IDEOLOGIJA NIKOLE PAŠIĆA: formiranje i evolucija: (1868-1891) / Beograd: Zavod za udžbenike, 2008.

Preuzeto sa sajta:

<http://www.zavod.co.rs/ideologija-nikole-pasica-1868-1891?search=ideologija%20nikole>

Ideologija Nikole Pašića, u periodu od 1868. do 1891. godine, predstavlja prevod na srpski jezik knjige koja se pod istoimenim naslovom najpre pojavila na ruskom jeziku. Ovo delo ruskog istoričara mlade generacije, Andreja L. Šemjakina, plod je njegovog dugogodišnjeg istraživanja i zanimanja za političko delo i život Nikole Pašića, jednog od najpoznatijih srpskih političara svih njenih političkih vremena. Šemjakin politički i sveukupni životopis Nikole Pašića zasniva na oceni jednog od najznačajnijih srpskih istraživača Pašićevog dela, našeg poznatog istoričara Đorđa Stankovića. Po Stankovićevim rečima „po onome što je utkao u istorijske procese, kakve je prepoznatljive tragove ostavio za sobom i kolikog obima su svedočanstva o njemu, Nikola Pašić više liči na društvenu instituciju nego na pojedinačnu istorijsku pojavu“.

O autoru:

Andrej Šemjakin rođen je 1960. godine u Tuli. Završio je Istorijski fakultet univerziteta Lomonosov u Moskvi (Katedra za istoriju južnih i zapadnih Slovena). Doktorsku disertaciju na temu „Ideologija Nikole Pašića – formiranje i evolucija“ odbranio je 1998. godine. Objavio je tri monografije. Autor je brojnih članaka objavljenih u ruskoj i srpskoj naučnoj periodici.

Živi i radi u Moskvi, kao viši naučni saradnik Instituta za slavistiku Ruske akademije nauka.

6. Priredila Irina Deretić: ISTORIJA SRPSKE FILOZOFIJE: PRILOZI ISTRAŽIVANJU III / Beograd: Evro-Giunti, 2014.

Preuzeto sa sajta:

<http://www.evrobook.com/istorija-srpske-filozofije-3-irina-deretic.html>

Obimni, pojmovno, refleksivno i argumentativno razvijeni i utemeljeni prilozi u ovom tomu i u već publikovanim tomovima indikator su ne samo toga da postoji zainteresovanost naših vodećih filozofa i intelektualaca da proučavaju vlastitu filozofsku prošlost, već i toga da je to područje vrlo plodno za istraživanje, budući da nisu proučeni ni svi važni rukopisi iz naše filozofske prošlosti, niti su pak svi filozofski spisi sabrani, komentarisani i interpretirani: to je prostor neistražene, a i te kako filozofski bitne i sadržajne građe, koja otvara mogućnost i za

interdisciplinarno proučavanje, i koja u izvesnim slučajevima premašuje nacionalne i južnoslovenske okvire.

Ono što u najvećoj meri karakteriše radove trećeg toma *Istorije srpske filozofije – Priloge istraživanju* jeste njihov interdisciplinarni karakter, koji se ogleda u tome što nemali broj tekstova u ovoj knjizi teži pre svega da rasvetli odnos filozofskih refleksija i književnog izraza, premda su u ovom zborniku prisutne i studije koje proučavaju odnos filozofije i nauka, filozofije i teologije, kao i filozofije i društvenog angažmana.

Irina Deretić

6

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ ЗА
ПЕРИОД ЈАНУАР–ФЕБРУАР 2016. ГОДИНЕ**

1. **ФОКУСИРАНОСТ, НЕПРИМЕТНИ
ПОКРЕТАЧ ИЗУЗЕТНОСТИ**
Данијел Големан
Београд: Геопоетика, 2015.
2. **ЕМОЦИОНАЛНА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА**
Данијел Големан
Београд: Геопоетика, 1997.
3. **ИСЛЕДНИК**
Драган Великић
Београд: Лагуна, 2015.
4. **МАЈСТОР И МАРГАРИТА**
Михаил Булгаков
Београд: Нолит, 1995.
5. **О ИСТОРИЈИ И УМЕТНОСТИ**
Оскар Вајлд
Београд: Paideia, 2015.
6. **ОСАМА**
Владимир Кеџмановић
Београд: Лагуна, 2015.
7. **ПОСЛЕДЊИ БЕГУНАЦ**
Трејси Шевалије
Београд: Лагуна, 2013.
8. **СМИСАО ЖИВОТА: ПРИЧЕ ИЗ
ПСИХОТЕРАПИЈЕ**
Ирвин Д. Јалом
Нови Сад: Психополис институт, 2015.
9. **ЗАШТО ПСУЈЕМ**
Ведрана Рудан
Београд: Лагуна, 2015.
10. **ЧАСОВИ ЧИТАЊА: КАМАСУТРА
ЗАЉУБЉЕНИКА У КЊИГУ**
Александар Генис
Београд: Лагуна, 2015.